

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Diplomová práce

**Plnění Maastrichtských kritérií Českou republikou ve
vybraném období**

Kateřina Kachlíková

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Kateřina Kachlíková

Provoz a ekonomika

Název práce

Plnění Maastrichtských kritérií Českou republikou ve vybraném období

Název anglicky

Fulfilling Maastricht Convergence Criteria by the Czech Republic in selected period

---

Cíle práce

Cílem diplomové práce je analýza plnění Maastrichtských kritérií Českou republikou v letech 2006 – 2014 a prognóza budoucího vývoje pro období dvou let.

Metodika

1. V první části diplomové práce budou vysvětleny základní pojmy, dále se tato část zabývat Evropskou unií, výhodami a nevýhodami přijetí Eura.
  2. V druhé části této práce budou analyzována Maastrichtská kritéria. Jedná se o cenovou stabilitu devizového kurzu, konvergence dlouhodobých úrokových sazeb a veřejné finance.
  3. V praktické části bude analyzováno plnění těchto kritérií Českou republikou v letech 2006 – 2014 a následná prognóza budoucího vývoje.
  4. Schválená literární rešerše v letním semestru 2014/2015, průběžné konzultace teoretické části práce během tohoto semestru.
- Schálená praktická část práce v zimním semestru 2015/2016, průběžné konzultace praktické části práce během tohoto semestru.
- Schálené závěry práce, odevzdání 2 výtisků práce, 4 kusů výtisků tezí a odevzdání elektronické podoby práce v měsíci březnu 2016.
- Harmonogram tvorby práce je závazný. Harmonogram ukazuje minimální požadavky na tvorbu, dřívější realizace výstupů je možná. V případě odložení termínu odevzdání se závazné termíny posouvají.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

měna, měnová politika, jednotná evropská měna euro, Maastrichtská smlouva, kritéria konvergence

---

Doporučené zdroje informací

- BALDWIN, Richard a WYPLOSZ, Charles. *Ekonomie Evropské integrace*. Praha: Grada Publishing, a. s., 2008. ISBN 978-80-247-1807-1.
- BRŮŽEK, Antonín. *Evropská měnová unie a Česká republika*. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2004. ISBN 80-245-0820-6.
- BUGRI, Štefan a Emilia PRIBIŠOVÁ. *Ekonomika Evropské unie I*. Brno: Vysoká škola Karla Engliš, 2011. ISBN 978-80-86710-44-0.
- CIHELKOVÁ, Eva a Jaroslav JAKŠ. *Evropská integrace – Evropská unie*. Praha: Oeconomica, 2004. ISBN 80-245-0854-0.
- KUČEROVÁ, Irah. *Ekonomiky členských států Evropské unie*. Praha: Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0650-X.
- MULHEARN, Chris a Howard VANE. *The Euro*. Massachusetts: Edward Elgar Publishing, 2008. ISBN 978 1 84720 051 8.
- TOMŠÍK, Karel. *Evropská integrace a environmentální ekonomika*. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2013. ISBN 978-80-213-2404-6.
- WARLEIGH, Alex. *European Union*. New York: Routledge, 2004. ISBN 0-415-30331-1.

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Pavel Hrdlička, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 29. 10. 2015

doc. Ing. Josef Brčák, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 23. 03. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Plnění Maastrichtských kritérií Českou republikou ve vybraném období" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 29. 3. 2016

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu práce Ing. Pavlu Hrdličkovi za odborné vedení a poskytnutí cenných rad při vypracování diplomové práce.

Plnění Maastrichtských kritérií Českou republikou ve vybraném období

Fulfilling Maastricht Convergence Criteria by the Czech Republic in selected period

Souhrn

Tato diplomová práce se zabývá plněním Maastrichtských kritérií Českou republikou ve vybraném období. Maastrichtská kritéria jsou: cenová stabilita, stabilita kurzu měny a účasti v ERM II, kritérium dlouhodobých úrokových sazeb a kritérium dlouhodobě udržitelného stavu veřejných financí. V teoretické části této práce jsou vysvětleny základní pojmy, které souvisí s Evropskou unií. Také jsou popsány smlouvy, související s Evropskou unií a důkladně rozebrány orgány Evropské unie. Praktická část je zaměřena na plnění Maastrichtských kritérií Českou republikou ve vybraných letech. Na základě hodnot jednotlivých kritérií, bude zjišťováno, zda tato kritéria Česká republika plní. Konkrétně se Maastrichtská kritéria budou zkoumat v období 2006-2015.

Summary

This thesis deals with the fulfillment of the Maastricht criteria by the Czech Republic in the selected period. The Maastricht criteria are: price stability, exchange rate stability and participation in the European exchange rate mechanism, long-term interest rates and the criterion on sustainability of public finances. In the theoretical part explains the basic concepts associated with the European Union. Also described are contracts linked with the European Union and thoroughly analyzed in European Union institutions. The practical part is focused on the fulfillment of the Maastricht criteria by the Czech Republic in selected years. Based on the values of individual criteria, it will be determined whether these criteria Czech Republic fulfills the. Specifically Maastricht criteria they will research in the period 2006-2015.

Klíčová slova: Evropská unie, Euro, konvergenční kritéria, Česká republika, Maastrichtská smlouva, Evropská Rada, Rada EU, Evropská komise, Evropský parlament

Key words: European Union, Euro, convergent criteria, Czech Republic, Maastricht contract, The European Council, The Council of the European Union, European Commission, The European Parliament

Obsah

Obsah	- 8 -
1. Úvod	- 12 -
2. Cíl práce a metodika.....	- 13 -
2.1 Cíl práce.....	- 13 -
2.2 Metodika	- 13 -
3. Literární rešerše	- 15 -
3.1 Evropská unie	- 15 -
3.2 Cíle Evropské unie	- 18 -
3.3 Historie Evropská unie	- 18 -
3.3.1 Vývoj po 2. světové válce	- 18 -
3.3.2 50. léta.....	- 19 -
3.3.3 60. léta.....	- 21 -
3.3.4 70. léta.....	- 21 -
3.3.5 80. léta.....	- 21 -
3.3.6 90. léta.....	- 23 -
3.3.7 Vývoj v letech 2000 – 2013	- 26 -
3.4 Rozšíření EU.....	- 29 -
3.4.1 První rozšíření.....	- 30 -
3.4.2 Druhé rozšíření.....	- 30 -
3.4.3 Třetí rozšíření	- 30 -
3.4.4 Čtvrté rozšíření.....	- 31 -
3.4.5 Páté rozšíření.....	- 31 -
3.4.6 Šesté rozšíření	- 32 -
3.4.7 Sedmé rozšíření.....	- 32 -
3.5 Instituce (orgány) EU.....	- 33 -
3.5.1 Evropský parlament	- 34 -
3.5.2 Evropská rada.....	- 37 -
3.5.3 Rada Evropské unie	- 39 -
3.5.4 Evropská komise.....	- 44 -
3.5.5 Evropský Soudní dvůr (ESD)	- 46 -

3.5.6	Evropský účetní dvůr (EÚD)	- 48 -
3.6	Evropská hospodářská a měnová unie (HMU)	- 48 -
3.6.1	Etapy hospodářské a měnové unie	- 49 -
3.6.2	Eurozóna	- 50 -
3.6.3	Euro	- 51 -
3.6.4	Eurosystém.....	- 51 -
3.6.5	Výhody a nevýhody společné měny.....	- 51 -
3.7	Maastrichtská kritéria	- 52 -
3.7.1	Kritérium cenové stability	- 52 -
3.7.2	Kritérium dlouhodobě udržitelného stavu veřejných financí	- 52 -
3.7.3	Kritérium stability kurzu měny a účasti v ERM II.....	- 53 -
3.7.4	Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb	- 53 -
4.	Praktická část	- 54 -
4.1	Kritérium cenové stability	- 54 -
4.2	Kritérium veřejných financí.....	- 56 -
4.2.1	Kritérium veřejného dluhu	- 56 -
4.2.2	Kritérium veřejného deficitu	- 57 -
4.3	Kritérium směnných kurzů	- 58 -
4.4	Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb	- 60 -
4.5	Shrnutí plnění jednotlivých kritérií.....	- 62 -
5.	Prognózování budoucího vývoje	- 63 -
5.1	Výpočet kritéria cenové stability pro rok 2016 – 2018	- 63 -
5.1.1	Prognóza vývoje kritéria cenové stability pro rok 2016.....	- 65 -
5.1.2	Prognóza vývoje kritéria cenové stability pro rok 2017.....	- 67 -
5.1.3	Prognóza vývoje kritéria cenové stability pro rok 2018.....	- 69 -
5.1.4	Shrnutí.....	- 70 -
5.2	Výpočet kritéria veřejného dluhu pro rok 2016 – 2018.....	- 70 -
5.2.1	Prognóza kritéria veřejného dluhu pro rok 2016.....	- 71 -
5.2.2	Prognóza kritéria veřejného dluhu pro rok 2017.....	- 72 -
5.2.3	Prognóza kritéria veřejného dluhu pro rok 2018.....	- 73 -
5.2.4	Shrnutí.....	- 73 -
5.3	Výpočet kritéria veřejného deficitu pro rok 2016 – 2018.....	- 73 -
5.3.1	Prognóza kritéria veřejného deficitu pro rok 2016.....	- 74 -

5.3.2 Prognóza kritéria veřejného deficitu pro rok 2017	- 75 -
5.3.3 Prognóza kritéria veřejného deficitu pro rok 2018.....	- 76 -
5.3.4 Shrnutí.....	- 77 -
5.4 Výpočet kritéria dlouhodobých úrokových sazeb pro rok 2016 – 2018	- 77 -
5.4.1 Prognóza kritéria dlouhodobých úrokových sazeb pro rok 2016	- 78 -
5.4.2 Prognóza kritéria dlouhodobých úrokových sazeb pro rok 2017	- 79 -
5.4.3 Prognóza kritéria dlouhodobých úrokových sazeb pro rok 2018	- 80 -
5.4.4 Shrnutí.....	- 81 -
5.5 Prognóza budoucího vývoje kritéria směnných kurzů pro rok 2016 – 2018.....	- 81 -
6. Závěr.....	- 83 -
7. Zdroje	- 88 -

Seznam tabulek

Tabulka 1: Předsednictví v radě EU.....	- 42 -
Tabulka 2: Vývoj plnění kritéria cenové stability Českou republikou.....	- 55 -
Tabulka 3: Vývoj plnění kritéria veřejného dluhu Českou republikou.....	- 56 -
Tabulka 4: Vývoj plnění kritéria veřejného deficitu Českou republikou.....	- 57 -
Tabulka 5: Hodnota kurzu EUR/CZK.....	- 60 -
Tabulka 6: Vývoj plnění kritéria dlouhodobých úrokových sazeb Českou republikou.....	- 60 -
Tabulka 7: Shrnutí plnění jednotlivých kritérií Českou republikou.....	- 62 -
Tabulka 8: Podkladové údaje pro kritérium cenové stability.....	- 63 -
Tabulka 9: Údaje sloužící pro výpočet budoucí referenční hodnoty.....	- 64 -
Tabulka 10: Data pro prognózování budoucího vývoje veřejného dluhu.....	- 71 -
Tabulka 11: Data pro prognózování budoucího vývoje.....	- 74 -
Tabulka 12: Data k výpočtu prognózy kritéria úrokových sazeb.....	- 77 -
Tabulka 13: Podkladová data k výpočtu budoucích referenčních hodnot.....	- 78 -

Seznam obrázků

Obrázek 1: Evropská vlajka.....	- 15 -
Obrázek 2: Motto Evropské unie.....	- 17 -
Obrázek 3: Euro.....	- 17 -
Obrázek 4: Maastrichtský chrám.....	- 24 -
Obrázek 5: Schéma rozhodovacích procesů v EU po Lisabonské smlouvě.....	- 29 -
Obrázek 6: Zakládající země ESUO.....	- 29 -
Obrázek 7: První rozšíření.....	- 30 -
Obrázek 8: Druhé rozšíření.....	- 30 -
Obrázek 9: Třetí rozšíření.....	- 31 -
Obrázek 10: Čtvrté rozšíření.....	- 31 -
Obrázek 11: Páté rozšíření.....	- 32 -
Obrázek 12: Šesté rozšíření.....	- 32 -
Obrázek 13: Sedmé rozšíření.....	- 33 -
Obrázek 14: Evropská unie.....	- 50 -

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj plnění kritéria cenové stability.....	- 55 -
Graf 2: Vývoj plnění kritéria veřejného dluhu.....	- 56 -
Graf 3: Vývoj plnění kritéria veřejného deficitu.....	- 58 -
Graf 4: Vývoj České koruny vůči Euro.....	- 59 -
Graf 5: Vývoj plnění kritéria úrokových sazeb.....	- 61 -
Graf 6: Vývoj inflace v letech 2006 - 2015.....	- 64 -

1. Úvod

Evropská unie je často přirovnávána k tak zvanému společnému domu, ve kterém žijí jednotlivé evropské národy pod jednou střešou v míru, prosperitě a spolupráci. Pokud má v budoucnosti stále existovat je potřeba mít společné hodnoty a cíle. Z těchto společných hodnot a cílů vyrůstají tři pilíře, které představují jednotlivé politiky Evropské unie. Střešou jsou jednotlivé evropské instituce.

Evropská unie vznikla 1. listopadu 1993 a od posledního rozšíření, které bylo roku 2013, ji tvoří 28 evropských států. Prvními státy byly státy Beneluxu. Jedná se o šest zakládajících států z roku 1958. Jsou to Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko a Německo. EU vznikla na základě Smlouvy o Evropské unii, které je známější pod názvem Maastrichtská smlouva. Cílem samotné Evropské unie je podporovat mír, své hodnoty a blahobyt obyvatel. Evropskou unii dnes tvoří celkem přes 507 milionů obyvatel. Poskytuje obyvatelům prostor svobody, bezpečnosti a práva bez vnitřních hranic a tedy volný pohyb osob. Mezi další cíle Evropské unie patří podpora hospodářské, sociální a územní soudržnosti a solidarity mezi členskými státy.

Evropská unie má své symboly, kterými jsou Evropská vlajka, Evropská hymna, Motto EU a Den Evropy. Mezi orgány (instituce) Evropské unie patří Evropská rada, Rada EU, Evropská komise, Evropský parlament, Soudní dvůr Evropské unie, Evropská centrální banka a Účetní dvůr.

Česká republika vstoupila do Evropské unie 1. května 2004. Společná měna všech členských států Evropské unie je Euro, s tím, že některé členské státy tuto měnu ještě nepřijaly za svou jako například právě Česká republika. Jedním z důvodů je nesplnění Maastrichtských kritérií, jejichž splnění je podmínkou pro přijetí do Eurozóny.

2. Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem této diplomové práce je analýza plnění Maastrichtských kritérií Českou republikou v letech 2006 – 2015 a následná prognóza budoucího vývoje. Dílčím cílem je zjištění výhod a nevýhod, které přináší společná měna.

2.2 Metodika

První část diplomové práce se bude zabývat historií Evropské unie, budou rozebrána všechna rozšíření, která zatím proběhla. Také budou zmíněny symboly Evropské unie, jedná se o hymnu, motto, jednotnou měnu, vlajku a samostatný den Evropy. Budou vyjmenovány a popsány zakládající smlouvy EU, kterými jsou smlouva o založení evropského společenství uhlí a oceli, smlouva o založení evropského společenství pro atomovou energii, smlouva o založení hospodářského společenství a smlouva o Evropské unii neboli Maastrichtská smlouva. Ostatní smlouvy týkající se Evropské unie budou také zmíněny. Jedná se například o Lisabonskou smlouvu nebo Jednotný evropský akt. Instituce (orgány) Evropské unie budou v této části dopodrobna popsány a bude uveden přehled předsednictví zemí Evropské unie.

Další kapitola se bude zabývat Evropskou hospodářskou a měnovou unií. Jejimi třemi etapami, které budou probrány, dále budou objasněny také pojmy, jako je Eurozóna – o co se jedná, kolik států do ní vstoupilo a jaké to jsou, za jaké podmínky je to možné, Eurosystem – co to je a co ho tvoří a samostatná měna Euro – kdy bylo zavedeno, výhody a nevýhody, které plynou z přijetí Eura.

Ve druhé části této práce budou analyzována Maastrichtská kritéria. Jedná se o kritérium cenové stability, kritérium stability kurzu měny a účasti v ERM II, kritérium dlouhodobých úrokových sazeb a kritérium dlouhodobě udržitelného stavu veřejných financí. Všechna tato kritéria budou objasněna a popsána v této diplomové práci.

V praktické části bude analyzováno plnění těchto kritérií Českou republikou. Analýza se bude vztahovat k roku 2006 – 2015. U každého kritéria bude ukázán průběh plnění daného kritéria v průběhu let 2006 – 2015. Také bude vidět, jak jednotlivá kritéria Česká republika plnila či neplnila. Po analýze jednotlivých kritérií, bude shrnuto do

tabulky plnění kritérií Českou republikou, kde bude jasně vidět, v kterém roce Česká republika plnila tato daná kritéria a v kterém roce naopak neplnila.

Dále v této části bude vypočtena prognóza budoucího vývoje na základě fundamentální analýzy a vlastních výpočtů za pomoci lineární trendové funkce. A to tak, že podle jednotlivých orgánů jako je například Česká národní banka, Ministerstvo financí České republiky, Evropská komise a další budou vzaty informace o pravděpodobném vývoji jednotlivých kritérií a jejich referenčních hodnot. Následně se bude počítat lineární trendovou funkcí, vývoj jak jednotlivých kritérií, tak jejich referenčních hodnot a to tak, že ze zjištěných hodnot z předchozích let se lineárním trendem hodnoty prodlouží na rok 2016, 2017 a následně na rok 2018. Poté dojde ke srovnání předpovídaných hodnot jednotlivých orgánů a vlastních výpočtu a bude popsáno, jak se budou pravděpodobně jednotlivá kritéria vyvíjet a zda budou v jednotlivých letech pravděpodobně plněna či nikoliv.

3. Literární rešerše

3.1 Evropská unie

Mnohdy se Evropská unie označuje za specifický celek. Jedná se o nový fenomén, který není mezinárodní organizací ani federativním nebo konfederativním útvarem. Evropskou unii je možné pochopit, jako něco hromadného, co setrvává nad členskými zeměmi, které ji formují či jako souhrn kolektivních a speciálních prvků, které tvoří jednotlivé členské země. Každopádně velikost Evropské unie se neustále mění jak v horizontálním směru (například rozšiřování EU), tak ve vertikálním směru (například podoba orgánů a institucí, vztahy mezi členskými státy a orgány).(1)

Vznikla v roce 1993 na základě Maastrichtské smlouvy a dnes ji tvoří 28 členských států. Její sídlo je v Bruselu. Evropskou unii tvoří jednotlivé orgány jako Evropský parlament, Evropská komise, Evropská rada a Rada Evropské unie.(2)

Vyznačuje se několika symboly, kterými jsou Evropská vlajka, hymna, Den Evropy, Motto (heslo) EU a jednotná měna Euro.(3)

Evropská vlajka

Obrázek 1: Evropská vlajka

Zdroj: (72)

Evropská vlajka, kterou tvoří 12 zlatých hvězd v kruhu na modrém pozadí a symbolizují ideál jednoty, solidarity a harmonie mezi národy Evropy. Jedná se o nejznámější symbol.(3)

Avšak nejedná se pouze o symbol EU, ale i evropské jednoty a identity. Počet hvězd není spojen s počtem států Evropské unie, a tedy počet zůstane stejný i s budoucím rozšiřováním EU. V roce 1985 hlavy států a předsedové vlád vlajku přijali jako oficiální

symbol Evropských společenství, tedy dnešní Evropské unie. Od roku 1986 je užívána všemi evropskými institucemi. Evropská komise má tuto vlajku jako jediný znak, zatímco ostatní orgány mají další vlastní znaky.(4)

Evropská hymna

Melodie Evropské hymny je převzata z Deváté symfonie Ludwiga van Beethovena z roku 1823.(3)

Evropská hymna je symbolem svobody, společenství a míru mezi národy a občany všech států Evropské unie. V širším slova smyslu se nejedná o hymnu, která by byla pouze Evropské unie, ale o hymnu Evropy jako celku. V roce 1985 byla hlavami států a předsedy vlád Evropské unie schválena a přijata za oficiální hymnu EU.(4)

Den Evropy

Den Evropy, který je stanoven na 9. května. V tento den v roce 1950 byly poprvé prezentovány francouzským ministrem zahraničí Robertem Schumanem myšlenky, ze kterých vzešla Evropská unie.(3)

Často se Den Evropy označuje jako Schumanův den a to z důvodu uctění Schumanovy památky. Jedná se o svátek, který symbolizuje, že všechny země, které se rozhodly vstoupit do EU, akceptují její základní hodnoty. O zřízení tohoto svátku bylo rozhodnuto na Milánském summitu v roce 1985. Den Evropy je možností jak sblížit občany s Evropskou unií.(4)

Motto Evropské unie

Obrázek 2: Motto Evropské unie

Zdroj: (73)

Motto neboli heslo EU zní „United in diversity“ v překladu „jednotná v rozmanitosti“. (Latinsky pak „Unida en la diversidad“). Jedná se o společné odhodlání Evropanů, kteří se prostřednictvím EU snaží o mír a prosperitu a současně jsou obohacováni kulturami, tradicemi a jazyky kontinentu.(3)

Měna Euro

Obrázek 3: Euro

Zdroj: (74)

Ve světovém měnovém systému je euro druhým nejdůležitějším reprezentantem a to po americkém dolaru. Jedná se o měnu Eurozóny. Prvního ledna 2002 bylo Euro zavedeno jako hotovostní peníz a nahradilo tak měny používané ve státech Eurozóny.(4)

Euro používá aktuálně 19 z 28 členských států Evropské unie. Těchto 19 států je společně označována jako Eurozóna. Jedná se o Belgie, Estonsko, Finsko, Francii, Irsko, Itálii, Kypr, Litvu, Lotyšsko, Lucembursko, Maltu, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko a Španělsko. Země, které nepatří do Eurozóny a Euro nepoužívají, jsou Bulharsko, Česká republika, Chorvatsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko a Švédsko. A zbývající dvě země mají udělenou výjimku a to Dánsko a Velká Británie.(3)

3.2 Cíle Evropské unie

Cíle Evropské unie byly stanoveny na základě obav z nových konfliktů po druhé světové válce. Jednalo se o to, aby byl zajištěn mír, především na evropském kontinentu, odstranění nacismu v politice i v ekonomice. Vytvoření společného trhu, to znamená prostor bez vnitřních hranic, ve kterém platí volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu. Dále také realizovat společné bezpečnostní politiky i politiky společné obrany a upevnit ochranu práv a zájmů lidí členských zemí, tím že se zavede občanství EU.(5)

3.3 Historie Evropská unie

3.3.1 Vývoj po 2. světové válce

Až po druhé světové válce se začaly objevovat úvahy a myšlenkové proudy, které se orientovaly na hlubší spolupráci evropských zemí. V roce 1948 byl přijat Marshallův plán, který velmi pomohl obnovit Evropu. Marshallův plán byl orientovaný na hospodářskou pomoc všem evropským státům, které byly po válce poničeny. Dále v tomto roce byla založena Organizace pro evropskou hospodářskou spolupráci (OEEC), která zabezpečovala distribuci zahraniční pomoci. Mimo to se také zabývala otázkami tarifů a kvót, vzájemného obchodu a další. Poté se do její činnosti zapojily také mimoevropské státy a Organizace pro evropskou hospodářskou spolupráci byla změněna na Organizaci pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD).(6)

Jedná se o světovou organizaci, která má v současnosti 34 ekonomicky nejvyspělejších států světa. Česká republika je součástí OECD od roku 1995.(7)

Další institucí, která představovala růst integrace v Evropě, byla Rada Evropy, která vznikla v roce 1949. Vyjadřovala nezbytnost organizovat vztahy mezi evropskými státy na novém základě.(8)

Dnes tvoří radu celkem 47 zemí a samotná Česká republika se k ní přidala v roce 1993. Rada si klade za cíl vybudovat společný demokratický a právní prostor, který bude zabezpečovat dodržení lidských práv, dodržování zákonů a demokracii.(9)

3.3.2 50. léta

V této době byla pro ekonomiku důležitá oblast těžby uhlí a výroba oceli. Na základě toho vznikl Schumanův plán, jehož hlavním cílem byla tvorba společného trhu pro uhlí a ocel. S plánem postupně souhlasily nejen ostatní státy západu, ale také důležití politici, kteří podporují integraci v Evropě. Díky tomu vznikla Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli, která byla podepsána v Paříži v roce 1951.(6)

Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli

Smlouva ESUO byla založena 18. dubna 1951 v Paříži a byla podepsána na 50 let. V platnost ale vstoupila až 23. července 1952 a její účinnost vypršela 23. července 2002.

Tato smlouva se považuje za prvopočátek současných úsilí o evropskou integraci.(10)

Smlouvu podepsaly státy – Německo, Francie, Itálie, Nizozemsko, Belgie a Lucembursko.(11)

Cíle ESUO

Podílet se na ekonomickém rozvoji, přispívat k růstu zaměstnanosti a životní úrovně členských států a dále také podporovat úspornost výroby a to přes společný trh, na kterém nejsou žádná diskriminační omezení jednotlivých států.(11)

V roce 1955 se konala mezivládní konference v Messině, na které se ministři zahraničních věcí ESUO dohodli na ekonomické podobě integrace a to na základě postupného budování celní unie a vnitřního trhu. V roce 1957 došlo k uzavření dvou

smluv. Smlouvy o Evropském společenství pro atomovou energii (Euratom) a Smlouvy o Evropském hospodářském společenství.(12)

Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii (Euratom)

Smlouva Euratom byla podepsána 25. března 1957 v Římě. Podepsalo ji také šest zakládajících států společenství. V platnost vstoupila 1. ledna 1958.(13)

Prvotně byla stanovena, aby byla nápomocná ke sladění výzkumných programů členských států pro pokojné využití jaderné energie. V současnosti podporuje sdílet jak znalosti a infrastruktury, tak i financování jaderné energie.(14)

Cíl Euratom

Cílem smlouvy je přispívat k vytváření a rozvoji evropského jaderného průmyslu tak, aby zabezpečila, že veškeré členské státy mají možnost využívat rozvoj atomové energie a zaručit, že dodávky budou bezpečné.

Smlouva také zajišťuje vysokou úroveň bezpečnosti pro obyvatele a zamezuje využívání jaderných surovin ve vojenství, když jsou určeny pro civilní účely. Euratom má oprávnění pouze v civilní oblasti a v mírové jaderné energii.(14)

Smlouva o Evropském hospodářském společenství (EHS)

Smlouva o EHS byl podepsána v roce 1957 v Římě. Spojuje Francii, Německo, Itálii, Belgie, Lucembursko a Nizozemsko ve Společenství, jehož cílem je sjednocení prostřednictvím obchodní výměny a to tak, aby docházelo k hospodářskému růstu.(15)

Cíle EHS

Prvním cílem je tzv. přeměna hospodářských podmínek, týkajících se obchodu a výroby na území Společenství. A druhým cílem, který se zaměřuje více na politiku, je fakt, že EHS má podpořit funkční konstrukci evropské politiky a znamenat posun k rozšířenějšímu spojení Evropy.(15)

Přínosem EHS je, že určí tvorbu společného trhu, celní unie a společných politik. Prvotním údělem Společenství je vybudování společného trhu – to, upřesňují články 2 a 3

této smlouvy. A také určují, které postupy Společenství musí provést, aby tento úděl byl splněn.(15)

Strategické cíle EHS

- vytvoření celní unie,
- jednotný společný trh.(16)

3.3.3 60. léta

V roce 1965 došlo ke sloučení všech tří existujících společenství ESUO, EHS a EURATOM. Dále v šedesátých letech vyústily neshody mezi šestkou zakládajících států v pravomocích Evropského parlamentu a financování společné zemědělské politiky (SZP). Bylo nutné určit, jestli společný zemědělský fond tvořený z dovozních přírážek, bude nadále stálým zdrojem rozpočtu. V roce 1966 bylo rozhodnutí o financování SZP odloženo, kvůli trvajícím neshodám.(8)

3.3.4 70. léta

V roce 1969 se konal summit v Haagu, který určil cíle. Prvním cílem bylo dokončení společného trhu, prohloubení integrace, tam kde bylo nutné fungování celní unie a společných politik a nakonec rozšíření evropského hospodářského společenství. Na základě dohody bylo vyřešeno financování SZP, začalo se uvažovat o hospodářské a měnové unii a o možnosti rozšíření. V roce 1973 proběhlo první rozšíření EU o další tři státy. V roce 1979 se konaly první volby do Evropského parlamentu.(8)

3.3.5 80. léta

Německo a Itálie v roce 1981 podala Evropské radě písemnost, která nesla název Evropský akt. Tento akt se snažil podnítit nejen k hlubší ekonomické spolupráci všech členů ES, ale také k rozšíření politik mimo hospodářskou vrstvu. Návrh smlouvy o Evropské unii, který byl vytvořen Altieemo Spinellim byl v roce 1984 podpořen Evropským parlamentem.

Důsledkem mezivládní konference, která měla prodiskutovávat otázky Evropské unie, bylo vytvoření Jednotného evropského aktu.(8)

Jednotný evropský akt

Smlouva byla podepsána 17. února 1986 v Lucembursku a 28. února 1986 v Haagu, ale v účinnost vstoupila až 1. července 1987.(17)

Jedná se o první významnější kontrolu zakládajících smluv. Jednotný evropský akt určil, kdy se má dokončit jednotný trh a přijmout společná měna. Ve vybraných oblastech zrušil právo veta a zapojil Evropský parlament do legislativního procesu. Vybuodoval podmínky pro těsnější spolupráci členských států v oblasti zahraniční politiky. Jednotný evropský akt obsahuje změny Smlouvy o založení ESUO, EHS a Euratomu. Smlouva posiluje jak Evropskou radu zakotvenou do primárního práva, tak roli Evropského parlamentu.(4)

Smlouva vymezuje vnitřní trh jako „*prostor bez vnitřních hranic, v němž je zajištěn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu v souladu s ustanovením smlouvy o založení EHS*“.¹

Jednotný vnitřní trh musí být dokončen do konce roku 1992.

Cíle v integraci Společenství:

- sbližování hospodářských a měnových politik,
- spolupráce v zahraničně-politických otázkách na základě hromadných konzultací a vzájemné informovanosti.(4)

Smlouva tak umožnila dosáhnout vyšší úrovně evropské integrace a tím zhotovila předpoklady k pozdějšímu vzniku EU.(17)

V roce 1988 Komise nastínila uskutečnění hospodářské a měnové unie ve třech fázích. Po skončení studené války a připojení se Německa byly státy ES donuceny ukončit plán Evropské unie a podepsat Maastrichtskou smlouvu.(8)

---

¹ DUŠEK, Jiří. *Historie a organizace Evropské unie*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. ISBN 978-80-86708-95-9

3.3.6 90. léta

V roce 1992 byla podepsána smlouva o EU (Maastrichtská smlouva), která však začala platit až 1. listopadu 1993.(8)

Smlouva o evropské unii

Tato smlouva byla podepsána v roce 1992 v Maastrichtu. Upravila název Evropského hospodářského společenství na „Evropské společenství“(10)

Smlouva vstoupila v platnost 1. listopadu 1993 a je nazývána jako Maastrichtská smlouva.(18)

Cíle Maastrichtské smlouvy

- Posílení demokratické legitimacy orgánů,
- zlepšit výkonnost orgánů,
- vytvořit hospodářskou a měnovou unii,
- rozvíjet společenský rozměr Společenství,
- zařídit společnou zahraniční a bezpečnostní politiku.(18)

Evropská unie je založená na třech pilířech:

Evropské společenství, společná zahraniční a bezpečnostní politika a policejní a soudní spolupráce v trestních záležitostech.

První pilíř

Tento pilíř tvoří Evropské společenství, ESUO a Euratom. Zabývá se oblastmi, ve kterých členské státy používají svou nezávislost prostřednictvím orgánů Společenství.

Druhý pilíř

V tomto pilíři se zavádí společná zahraniční a bezpečnostní politika (SZBP). Nahrazuje nařízení Jednotného evropského aktu a dovoluje tak členským státům vykonávat společné akce v oblasti zahraniční politiky.

Třetí pilíř

Vztahuje se ke spolupráci v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí (SVV). Účelem Unie je společně dospět k vysoké úrovni ochrany občanů v oblasti prostoru svobody, spravedlnosti a bezpečnosti.(18)

Obrázek 4: Maastrichtský chrám

Zdroj: (75)

Pilířovitá struktura bývá kritizována a to z důvodu složitosti a nepochopitelnosti pro běžné občany. Maastrichtský chrám v praxi setrvává zpravidla na spolupráci v rámci prvního pilíře. Druhý pilíř není stabilní a to proto, že se členské státy neumí domluvit na jednotném postupu. Třetí pilíř se od začátku neustále dynamicky vyvíjí.(4)

V roce 1993 došlo ke změně názvu společenství EHS na Evropskou unii (EU). EU je založena na zásadách právního státu.(19)

V letech 1996 – 1997 Mezivládní konference měla posoudit a vyřešit spory, které členské státy nezvládly vyřešit. V roce 1997 byla podepsána Amsterodamská smlouva a začala platit až 1. května 1999.(8)

Amsterodamská smlouva

Amsterodamská smlouva přečíslovala Smlouvu o založení Evropského společenství a přeznačila Smlouvu o EU z písemného značení na číselné.(20)

Změny, které přinesla Amsterodamská smlouva:

- změna v systému obsazování Komise v neprospěch velkých států,
- upravená velikost kvót při hlasování v Radě EU pro případy tzv. vážného hlasování,
- počet poslanců v Evropském parlamentu nesmí být vyšší jak 700,
- Evropská rada může označit členský stát, který ignoruje základní zásady EU a porušuje je. Dotyčnému státu lze pozastavit některá práva, zvláště právo hlasování v Radě EU,
- na základě rozvoje Unie jako oblasti svobody, bezpečnosti a práva bude mít Rada právo rozhodovat o určitých otázkách vízové povinnosti a to díky návrhu Komise a po konzultaci s parlamentem,
- v některých otázkách třetího pilíře Rada obdrží oprávnění rozhodovat upravenou kvalifikovanou většinou na rozdíl od jednomyslnosti, budou podstatnou měrou posíleny pravomoci orgánů EU v boji proti finanční kriminalitě.(4)

Hlavní cíle, které si Amsterodamská smlouva kladla, byla snaha orientovat aktivity Unie na oblast zaměstnanosti a práv občanů.(4)

Do právního rámce EU zapojila Amsterodamská smlouva Schengenské dohody. Irsko a Velká Británie setrvaly stále mimo tento prostor bez přeshraničních kontrol. Nedostatkem Amsterodamské smlouvy bylo, že nevěnovala pozornost institucionálním otázkám po východním rozšíření.(21)

Druhá polovina 90. let dokončila etapy přijetí jednotné měny. V roce 1999 první státy přijaly euro, jako vlastní měnu a v roce 2002 se začaly dávat do oběhu euro bankovky a mince.(8)

3.3.7 Vývoj v letech 2000 – 2013

V roce 1993 byla Evropskou radou přijata kodaňská kritéria, tzn. taková kritéria, která musí státy splnit, chtějí-li se připojit k EU. Bílá kniha, která se zabývá přistoupením k vnitřnímu trhu, byla Evropskou unií přijata v roce 1995. V průběhu dvou let zažádalo o členství dalších deset států ze střední a východní Evropy.

V roce 2001 byla podepsána smlouva z Nice a začala platit 1. února 2003.(8)

Smlouva z Nice

Jedná se o smlouvu, která reviduje Smlouvu o EU a Smlouvu o založení Evropského společenství.(4)

Smlouva rozšiřuje užívání hlasování kvalifikovanou většinou v Radě. Také přerozděluje hlasy ve prospěch států, které mají větší počet obyvatel. Kvalifikovaná většina znamená, získat více jak 258 hlasů. Zavedlo se právo členského státu na přezkoumání rozhodnutí, které bylo schváleno kvalifikovanou většinou. V rámci tohoto práva se kontroluje, zda pro návrh hlasovaly členské státy, představující 62% obyvatel EU.(21)

Změny, které přinesla Smlouva z Nice (2000):

- rozšíření většinové volby,
- změna v přidělování křesel v Evropské komisi, jeden komisař za každou členskou zemi,
- zvýšení počtu křesel v parlamentu,
- upravení rozdělení hlasů v Radě ministrů podle počtu budoucích členů.(4)

První polovina roku 2007 patřila Německu, co se týče předsednictví. Jako prioritu předsednictví si Německo určilo obnovení diskuze o Euroústavě. Po ukončení jednání se představitelé členských států EU domluvili na verzi dohody, na základě které byl zpracován Návrh Smlouvy upravující Smlouvu o EU a Smlouvu o založení Evropského společenství.(8)

Lisabonská smlouva

Byla podepsána v roce 2007 zástupci členských států EU v Lisabonu a její celý název zní Lisabonská smlouva pozměňující smlouvu o Evropské unii a smlouvu o založení Evropské unie. Dnes se užívá pouze název Lisabonská smlouva. V České republice byla podepsána až 13. listopadu 2009 tehdeším prezidentem Václavem Klausem a to s podmínkou, že Česká republika obdrží výjimku z listiny základních práv EU, která mu byla garantována ještě před podpisem.(22)

Původně smlouva měla vstoupit v platnost již v lednu 2009, ale nedošlo k tomu, protože k tomuto datu nebyl ukončen ratifikační proces ve všech členských státech. Jednalo se hlavně o Irsko, kde smlouva byla odmítnuta v referendu, dále také o Českou republiku, kde byl ratifikační proces zdržen řízením před Ústavním soudem o shodě Lisabonské smlouvy s českou ústavou. Německo, kde se konalo taktéž ústavní přezkoumání Lisabonské smlouvy před Spolkovým ústavním soudem a v poslední řadě i Polsko, jehož prezident smlouvu podepsal až po výsledku druhého irského referenda. Ve všech zmíněných zemích byla ratifikace smlouvy dokončena na podzim roku 2009. Lisabonská smlouva vstoupila definitivně v platnost 1. prosince 2009.(23)

Cílem této smlouvy je učinit Evropskou unii transparentnější, efektivnější a demokratičtější. Lisabonská smlouva si klade za svůj cíl zlepšit právní základ tak, aby využití evropských politik bylo účinnější.(4)

Některé změny v Lisabonské smlouvě

Došlo k odstranění pilířovité struktury. Díky zrušení prvního pilíře, se pravomoci tohoto pilíře přesunou na Unii a tak se stane EU subjektem mezinárodního práva. Má právo uzavírat smlouvy se třetími státy, platné pro všechny státy Unie, a to bez toho, aby takovou smlouvu každý členský stát uzavíral. Také tím, že byla zrušena pilířovitá struktura, se všechny oblasti druhého a třetího pilíře převádějí přímo na instituce Evropské unie. V oblasti druhého pilíře zůstalo právo veta. V oblasti třetího pilíře si státy jako Velká Británie, Polsko a také Česká republika vyjednaly výjimku. Spolupráce v justičních záležitostech má dva základy. Prvním základem je vzájemné uznávání rozsudků a tím druhým sblížování právních předpisů.(22)

Další změnou je změna rozhodovacího procesu, kde smlouva zavedla v několika oblastech hlasování v Radě kvalifikovanou většinou, větší část legislativních návrhů je schvalována řádným legislativním postupem, tedy na základě spolurozhodování Evropského parlamentu a Rady. Tam, kde se udržel princip jednomyslnosti (policijní operativní spolupráce), je možná spolupráce alespoň 9 členských států.(23)

Dále Lisabonská smlouva vymezuje a dělí kompetence a to následujícím způsobem:

- výlučná kompetence – Evropská unie je jedinou stranou, která může jednat a rozhodovat jménem členských států. Jedná se o oblasti měnové politiky, celní unie, eurozóny a společné obchodní politiky a další.
- sdílené kompetence – Evropská unie zasahuje pouze, aby mohla podpořit jednání členských států. Jedná se o oblasti vnitřního trhu, zemědělství, životního prostředí, ochrany spotřebitele, sociální politiky a další.
- kompetence pro podpůrné, koordinační a doplňující kroky – Evropská unie koná pouze, aby řídila a popřípadě doplnila kroky, které členské státy přijaly. Členské státy mohou svobodně jednat a mají také primární odpovědnost. Jedná se o oblasti sportu, zdravotnictví, ochrany občanů, průmysl, cestovního ruchu, školství a kultury.(4)

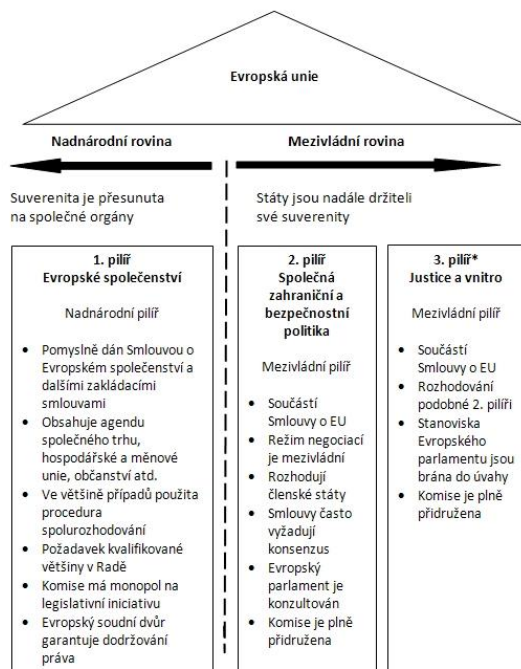
Významnou změnou je posílení role parlamentu, který se stává plnohodnotným autorem legislativních opatření spolu s Radou EU. Také obdržel větší pravomoci při schvalování členů Evropské komise a také předsedy.(22)

„Lisabonská smlouva přináší Evropské unii větší prostor pro vykonávání efektivnější politiky a větší průhlednost v práci jednotlivých evropských institucí. Na druhé straně bere jednotlivým členským státům další kus jejich suverenity a dále vyvyšuje nadnárodní principy spolupráce“.²

---

² HORA, Karel, Libor NEDOROST a Eva LUKÁŠKOVÁ. *Evropská unie I: Historie, instituce, vnitřní trh*. První. Zlín: Univerzita Tomáše Bati, 2010. ISBN 978-80-7318-928-0

Obrázek 5: Schéma rozhodovacích procesů v EU po Lisabonské smlouvě

Zdroj: (76)

3.4 Rozšíření EU

Na začátku mělo ESUO pouze šest států, kterými byly státy Beneluxu, Itálie, Francie a Německo. Rozšíření o další státy probíhalo od roku 1973, kdy bylo první rozšíření až do roku 2013, kdy bylo zatím poslední sedmé rozšíření.(24)

Obrázek 6: Zakládající země ESUO

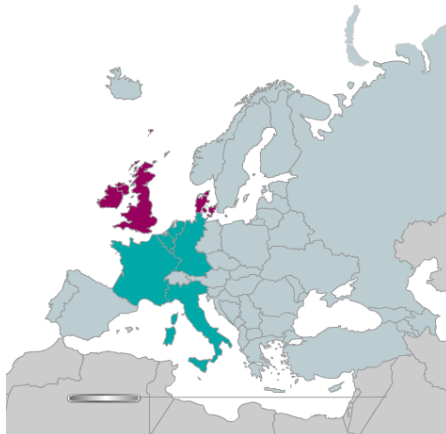

Zdroj: (24)

3.4.1 První rozšíření

Stávající členské státy byly rozšířeny o státy Dánsko, Irsko a Velkou Británii. Tyto státy se připojily k Evropské unii 1. ledna 1973.(24)

Obrázek 7: První rozšíření

Zdroj: (24)

3.4.2 Druhé rozšíření

Dalším rozšiřujícím státem bylo Řecko, které přistoupilo 1. ledna 1981.(24)

Obrázek 8: Druhé rozšíření

Zdroj: (24)

3.4.3 Třetí rozšíření

Španělsko a Portugalsko byly dalšími státy, které rozšířily Evropskou unii 1. ledna 1986.(25)

Obrázek 9: Třetí rozšíření

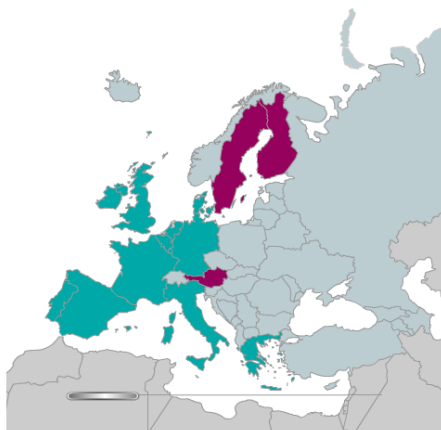

Zdroj: (24)

3.4.4 Čtvrté rozšíření

Rozšiřující státy byly Rakousko, Finsko a Švédsko, které přistoupily do Evropské unie 1. ledna 1995.(25)

Obrázek 10: Čtvrté rozšíření

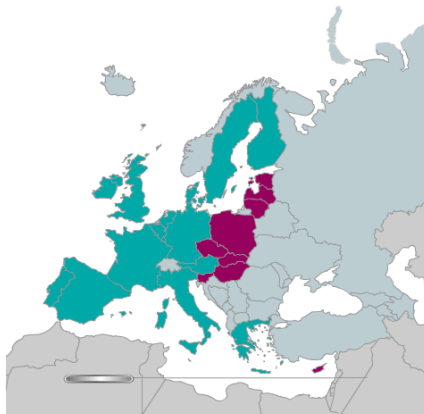

Zdroj: (24)

3.4.5 Páté rozšíření

Toto rozšíření bylo nejbohatší, co se týče počtu států. Přistoupilo celkem deset států. Česká republika, Estonsko, Kypr, Lotyšsko, Slovensko, Slovinsko, Litva, Maďarsko, Malta a Polsko. Tyto státy přistoupily 1. května 2004.(25)

Obrázek 11: Páté rozšíření

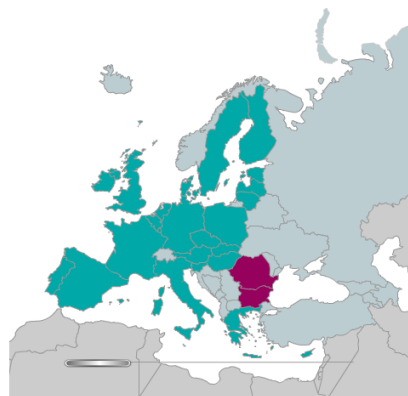

Zdroj: (24)

3.4.6 Šesté rozšíření

Prvního ledna 2007 přistoupily další dva státy a to, Rumunsko a Bulharsko.(24)

Obrázek 12: Šesté rozšíření

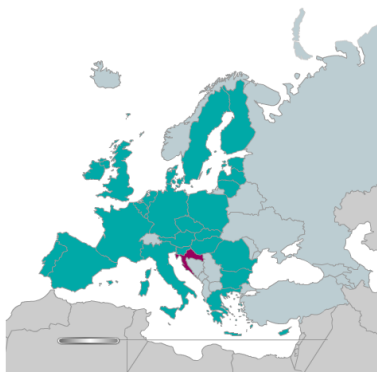
Zdroj: (24)

3.4.7 Sedmé rozšíření

Jedná se zatím o poslední rozšíření, které přineslo jediný stát – Chorvatsko, přistoupilo 1. července 2013.(24)

Obrázek 13: Sedmé rozšíření

Zdroj: (24)

3.5 Instituce (orgány) EU

Základním východiskem pro fungování Evropské unie je společná účast pravomocí, které byly zprvu v kompetenci jednotlivých členských států. Na základě tohoto vznikly společné instituce. Jedná se o sedm orgánů Evropské unie, kterými jsou:

- Evropský parlament,
- Evropská rada,
- Rada Evropské unie,
- Evropská komise,
- Soudní dvůr Evropské unie,
- Evropská centrální banka a
- Účetní dvůr.

Kromě těchto orgánů existují také poradní a další instituce.(26)

Orgány EU tvoří jedinečný systém:

- Evropské rada stanovuje globální priority Unie, na kterých jednají hlavy členských států a čelní představitelé Unie.

- Občani členských států jsou zastoupeni poslanci Evropského parlamentu, kteří jsou voleni přímou volbou.
- Evropská komise hájí zájmy Evropské unie jako celku, komisaři jsou jmenováni jednotlivými členskými státy.
- V Radě EU, vlády členských států hájí své zájmy.(27)

3.5.1 Evropský parlament

Historický vývoj

Počátky Evropského parlamentu lze najít v Římských smlouvách, které jednaly o společném orgánu tří Společenství a to ESUO, EHS a Euroatomu. Tento orgán byl zprvu nazván jako Společné shromáždění, ale v roce 1962 byl přejmenován právě na Evropský parlament.(28)

K oficiálnímu přejmenování Společného shromáždění na Evropský parlament došlo v primárním právu až v Jednotném evropském aktu.(29)

Evropský parlament vykonává svoji činnost ve třech sídlech:

- Štrasburk – zasedání, konající se každý měsíc
- Brusel – zde zasedají Stálé výbory
- Lucemburk – zde je umístěn Generální sekretariát, v jehož čele je generální tajemník.(26)

Poslanci Evropského parlamentu, kteří v EU hájí zájmy občanů, jsou voleni přímou volbou na pět let. Jedná se o jeden z hlavních orgánů EU, který přijímá právní předpisy.(30)

Úkoly Evropského parlamentu

- projednává a schvaluje právní předpisy EU společně s Radou EU,
- dohlíží na všechny instituce, hlavně na Evropskou komisi,
- projednává a přijímá rozpočet EU společně s Radou EU.(30)

Všeobecně má tyto hlavní úkoly:

- kontrolní funkce,
- legislativní pravomoc a
- rozpočtová pravomoc.(26)

Kontrolní funkce

Evropský parlament kontroluje aktivity Evropské unie, činnosti Komise a dalších orgánů. Také může zřídit i dočasné vyšetřovací výbory.(31)

Evropský parlament má možnost vyslovení důvěry či nedůvěry Evropské komisi, kterou Evropský parlament schvaluje jako celek a vyzvat ji k rezignaci. Dále poslanci EP na plenárních zasedáních kladou představitelům EK otázky, a to jak písemně, tak ústně. Také ke kontrolní pravomoci EP patří pravidelné překontrolování a schvalování programových dokumentů včetně výročních zpráv. Například zpráva Účetního dvora, souhrnná zpráva o činnosti Společenství předkládaná Komisí a tak podobně.(26)

Legislativní pravomoc

Nejprve byla Evropskému parlamentnímu shromáždění přisouzena pouze poradní úloha – Komise navrhovala novou legislativu a Rada ministrů ji naopak schvalovala. Následně byl vliv parlamentu rozšířen při novelizaci legislativy i při přijímání nových právních norem. Tudíž v dnešní době Parlament a Rada sdílí rozhodovací pravomoci v řadě oblastí.(29)

Evropský parlament se na tvorbě legislativních ustanovení může podílet dvěma způsoby:

- 1. Řádný legislativní postup** – dříve byl nazýván jako postup spolurozhodování. Při spolurozhodování se EP a Rada podílejí na přijímání legislativy rovným dílem. Pokud není nalezena shoda, existuje dohádovací výbor, který je tvořen stejným počtem členů obou institucí. Nedojde-li k dohodě, návrh se zamítá. K tomu závěru dochází pouze výjimečně.

2. Zvláštní legislativní postup

- a) Konzultační procedura – jde o nijak závazné vyjádření názoru Parlamentu. Je požadován ještě předtím, než Rada schválí návrh Komise. Tato procedura se používá jen v případech, kdy to primární právo výslovně určí.

- b) Procedura souhlasu – byla zavedena Jednotným evropským aktem. Je používána pro podstatné mezinárodní smlouvy, rozšíření EU a pro některá důležitá rozhodnutí v rámci Unie. Jedná se například o rozhodování o občanských právech či o Evropské centrální bance.(31)

Rozpočtová pravomoc

O ročním rozpočtu EU rozhoduje Evropský parlament a Rada EU společně. Parlament rozpočet projednává ve dvou po sobě následujících čítáních a přitom ho jako celek přijímá či zamítá. Platnosti dosáhne až po podpisu předsedy parlamentu.(26)

Parlamentní Výbor pro kontrolu rozpočtu má za úkol sledovat a kontrolovat všechny rozpočtové prostředky. Každý rok parlament posuzuje hospodaření Komise s rozpočtem, schvaluje závěrečný účet a na základě výroční zprávy vyhotovené Evropským účetním dvorem uděluje Komisi tzv. absolutorium – což znamená rozhodnutí, kterým EP umožňuje uzavření rozpočtu.(29)

Volby

Předseda Evropského parlamentu je volen na dva a půl roku. Je možné prodloužit jeho funkční období. Předseda zastupuje Evropský parlament navenek a společně s ostatními orgány a institucemi EU dohlíží na práci Parlamentu, dále usiluje o to, aby byl dodržen jednací řád Parlamentu. Evropský parlament se skládá ze 750 poslanců plus jediného předsedy.(32)

Současným předsedou Evropského parlamentu je Martin Schulz, který povede Evropský parlament do ledna 2017.(33)

Parlamentní výbory

Na základě Evropského parlamentu existuje několik různých parlamentních výborů. Jednotliví členové každého výboru jsou voleni jak na začátku, tak i v polovině každého volebního období. Jedná se o 20 parlamentních výborů.(29)

Členství ve výborech je stanoveno na 2,5 roku. Výbor tvoří 25 – 78 poslanců, má svého předsedu, předsednictvo a sekretariát.(26)

Kromě výborů v rámci Evropského parlamentu působí:

- dočasné výbory – které mohou být vytvořené na základě rozhodnutí Evropského parlamentu ke stálým výborům,
- společné parlamentní výbory – které zabezpečují vztahy s parlamenty kandidátských států,
- mezi parlamentní delegace – které spolupracují s parlamenty států mimo Evropskou unii.(26)

3.5.2 Evropská rada

Evropská rada je nejvyšším politickým orgánem EU. Mezi členy Evropské rady patří představitelé členských států EU a prezident Evropské komise. Konaných schůzek Evropské rady se zúčastňují také zahraniční ministři.(34)

Historie

Evropská rada byla založena v prosinci roku 1974 hromadným prohlášením, které bylo vydáno ke konci pařížského summitu. Její první setkání se uskutečnilo v roce 1975 v Dublinu. Její existence byla právně uznána Jednotným evropským aktem, ale oficiální status získala Smlouvou o EU.(28)

Členské státy se mezi sebou dohodly na zavedení pravidelných schůzek, které se měly konat třikrát ročně. V roce 2002 se konal summit v Seville, na kterém Evropská rada odsouhlasila, že její pravidelné schůzky se budou konat čtyřikrát ročně, to znamená dvakrát během předsednictví jednoho státu.(29)

Evropská rada dává Unii nezbytné podněty pro její rozvoj, vymezuje obecný politický směr tohoto rozvoje a zabývá se složitějšími nebo citlivými otázkami, které nelze řešit na úrovni mezivládní spolupráce.(35)

Složení Evropské rady

Evropskou radu tvoří nejvyšší představitelé států EU a předseda Evropské komise. Představitelem Evropské rady jsou nápomocní ministři zahraničních věcí a další člen Evropské komise.(26)

Častým hostem Evropské rady bývá i předseda Parlamentu, který předstupuje před Radu vždy na začátku jejího zasedání. Předsednictví v Evropské radě připadá na tu samou zemi, která zastává půlroční předsednictví v Radě EU. Předsednictví zaujímá v Evropské unii důležitou roli. Země, která předsedá, uskutečňuje své priority a řídí program jednotlivých jednání. Tímto tato země přebírá odpovědnost za fungování Evropské unie a za schvalování legislativy.(29)

Řadu let se Evropská rada scházela v předsedající zemi, ale od roku 2004 tomu tak není a všechna zasedání se konají v Bruselu.(34)

Současným předsedou Evropské rady je Donald Tusk, je volen na dva a půl roku. Jeho funkční období potrvá až do 31. května 2017. Evropská rada přijímá rozhodnutí nejen na základě konsenzu, ale jsou případy, ve kterých Evropská rada rozhoduje jednomyslně nebo kvalifikovanou většinou. Hlasovací právo nemá jak předseda Evropské rady, tak předseda Evropské komise ani vysoký představitel pro zahraniční a bezpečnostní politiku.(35)

Úlohy Evropské rady

Evropská rada je místem, kde jsou reprezentované národní zájmy všech členských států Evropské unie. Je postavená na takovém principu, který zaručuje jak rovnost, tak suverenitu každého státu, který je členem Evropské unie.(26)

K jejím hlavním úkolům patří:

- dosažení názorového konsenzu a zabezpečování politické soudržnosti zúčastněných stran,
- všeobecné politické vedení EU,
- přinášení politických podnětů, které přispívají k rozvoji EU,
- řízení hospodářského a měnového sjednocení,
- vymezení zásad a všeobecných směrů rozvoje společné zahraniční a bezpečnosti politiky,
- zviditelnění EU ve vnějších vztazích a
- rozhodování o věci určité tematické povahy na nejvyšší úrovni.(26)

„Zvláštností Evropské rady je, že jí přijatá rozhodnutí nejsou právně závazná, i když výrazně ovlivňují další vývoj Unie.“³

3.5.3 Rada Evropské unie

Rada Evropské unie je také známá jako Rada ministrů či pouze Rada. Jedná se o hlavní rozhodovací orgán Evropské unie.(34)

Její hlavní pravomocí je společně s Evropským parlamentem přijímat legislativu. Rada EU jedná v různých složeních. Nejvyšší úroveň Rady tvoří ministři jednotlivých států, kteří se scházejí dle potřeby. Další úrovní je Výbor stálých zástupců, kde se schází zástupci členských států, popřípadě jejich zástupci. A další úrovní jsou výbory a pracovní skupiny.(26)

---

³ BALDWIN, Richard a Charles WYPLOSZ. *Ekonomie Evropské integrace*. Praha: Grada Publishing, a. s., 2008, s. 77. ISBN 978-80-247-1807-1.

Historie

Instituce Rady působila již v rámci Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO). Jelikož rozhodovala prostou většinou, znamenala především pojistku v případě, že by nadnárodní strategie škodila zájmům většiny členských zemí. Rozhodující pravomoci měl Vysoký úřad.

Instituce Rady byla přejata i do EHS a EUROATOM. Na základě Slučovací smlouvy v roce 1965 došlo ke spojení institucionální struktury tří Společenství. Z předešlých tří Rad vznikla jedna Rada pro všechna Společenství. O rok později, tedy v roce 1966 lucemburský kompromis upevnil postavení Rady a dal tak možnost užívat při hlasování v Radě práva veta.

Jednotný evropský akt přinesl určité změny pro činnost Rady. Jednalo se zejména o to, že právo veta bylo z velké části odstraněno a Rada získala v rozhodovacím procesu partnera, kterým byl Evropský parlament. Smlouva o EU zavedla procedury spolurozhodování a tím posílila pravomoc Parlamentu. Poté co vznikla Evropská unie, byla Rada zodpovědná za všechny tři pilíře.(29)

Rada EU:

- schvaluje zákony EU,
- schvaluje roční rozpočet EU,
- podepisuje dohody mezi EU a dalšími státy,
- rozvíjí Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU,
- koordinuje hospodářské politiky členských států EU,
- koordinuje spolupráci mezi soudními orgány a policejními složkami členských států.(36)

Rada EU přijímá právní předpisy na návrh Komise, většinou přijímá rozhodnutí s Evropským parlamentem. Akceptuje rozhodnutí, upevňuje spolupráci mezi členskými státy a uskutečňuje úkoly dané Evropskou radou. Také dává za úkol Komisi, aby uzavírala dohody se třetími zeměmi.

Rada EU nemá stále členy. Každý členský stát zastupuje na zasedání Rady takový ministr, který se probíranou oblastí zabývá. Například jedná-li se o problematiku životního prostředí, každý stát na zasedání pošle ministra životního prostředí.(37)

Všechny Rady se scházejí dvakrát až šestkrát ročně, kromě Rady pro obecné záležitosti a vnější vztahy, Rady pro zemědělství a rybolov a Rady pro ekonomické a finanční záležitosti. Tyto Rady se scházejí jednou za měsíc.(26)

Předsednictví v Radě EU

Předsednictvím se rozumí výkon funkce, kterou provádí jeden z členských států EU v rámci šesti měsíců tak, aby se prostřídaly všechny členské státy. Tento pojem lze chápat jako jeden z prostředků pro zastupování národních zájmů členských států EU a pro ovlivňování fungování celého Společenství. Česká republika předsedala v první polovině roku 2009. Nyní je předsedající zemí Lucembursko, které předsedá července do konce prosince 2015. Následující zemí je pak Nizozemsko, které předsedá leden – červen 2016.(39)

Dříve se předsednictví měnilo abecedně, nyní jsou již zohledněny i jiné faktory, jako třeba velikost země, geografická poloha či doba vstupu do Unie. Návaznost je zajištěna existencí tzv. trojky, kterou tvoří země, která předsedá, země předcházející na předsednickém postu a země, která bude následně předsedat.(39)

Země, která aktuálně předsedá, musí organizovat a předsedat jednání Rady, což znamená, že daná země může do určité míry sledovat některé své priority. Předsednický stát Radu EU reprezentuje. Výhodou předsednictví je, že členský stát v průběhu půl roka, co předsedá, může do určité míry ovlivňovat dění v Unii. Jeho povinností je ale sledovat zájmy EU jako celku. Stát je poté posuzován podle toho, co se během jeho předsednictví událo, co se povedlo uskutečnit.(28)

Přehled předsednictví od roku 2007 do 2020

Tabulka 1: Předsednictví v radě EU

Členské státy	Období předsednictví
Německo	první polovina 2007
Portugalsko	druhá polovina 2007
Slovinsko	první polovina 2008
Francie	druhá polovina 2008
Česká republika	první polovina 2009
Švédsko	druhá polovina 2009
Španělsko	první polovina 2010
Belgie	druhá polovina 2010
Maďarsko	první polovina 2011
Polsko	druhá polovina 2011
Dánsko	první polovina 2012
Kypr	druhá polovina 2012
Irsko	první polovina 2013
Litva	druhá polovina 2013
Řecko	první polovina 2014
Itálie	druhá polovina 2014
Lotyšsko	první polovina 2015
Lucembursko	druhá polovina 2015
Nizozemsko	první polovina 2016
Slovensko	druhá polovina 2016
Malta	první polovina 2017
Spojené království	druhá polovina 2017
Estonsko	první polovina 2018
Bulharsko	druhá polovina 2018
Rakousko	první polovina 2019
Rumunsko	druhá polovina 2019
Finsko	první polovina 2020

Zdroj: (77)

Nejvýznamnějším jednáním je setkání stálých zástupců. Ti tvoří tzv. Výbor stálých zástupců neboli COREPER. Ten vykonává takové úkoly, které mu Rada určí a také pro zasedání Rady sestavuje agendu. Existuje ve dvou úrovních COREPER 1 (vyslanci) a COREPER 2 (velvyslanci), při čemž oba dva jsou sestaveny ze stálých zástupců a jejich pomocných týmů. Ale COREPER 2 je důležitější, protože má více politický charakter, pracuje pro ministry zahraničí a zabývá se citlivějšími a významnějšími otázkami.(29)

Rozhodování v Radě EU

V Radě EU neexistuje jednotný hlasovací systém. Rada EU rozhoduje:

- Jednomyslné hlasování – v současnosti se uplatňuje v osobitých případech, jde o tzv. rozhodnutí ústavní povahy.
- Hlasování prostou většinou – uplatňuje se tehdy, pokud smlouva neurčí jiný způsob hlasování. Toto hlasování je výjimečné, využívá se při rozhodování o procedurálních otázkách. Při použití tohoto hlasování, má každý stát jeden hlas.
- Hlasování kvalifikovanou většinou – uplatňuje se ve většině případů. Podle smlouvy z Nice od roku 2004 kvalifikovanou většinu představuje tzv. trojitá většina. To znamená, že musí být splněn následující podmínky:(26)
  - o minimálně 255 hlasů z celkových 345, musí rozhodnutí podpořit, což představuje 73,9% z celkového počtu,
  - o rozhodnutí musí schválit více než polovina členských států (někdy je potřeba dvoutřetinová většina členských států),
  - o členský stát může vyžadovat kontrolu, zda kvalifikovaná většina zastupuje alespoň 62% z celkového počtu obyvatel Unie.(29)

3.5.4 Evropská komise

Je po Radě nejdůležitější institucí. Je to nadnárodní orgán, který hájí zájmy Unie jako celku. Má statut výkonného orgánu EU. Její pravomoci jsou určeny smlouvami, které se týkaly založení Evropských společenství a obsahují hlavně oblast týkající se legislativy, rozpočtu, kontroly, vnějších vztahů a jiné. Evropská komise sídlí v Bruselu.

Evropská komise:

- iniciativa návrhů v oblasti zákonodárství,
- kontroluje, zda jsou dodržovány přijaté smlouvy,
- zavádí legislativu,
- rozhoduje v oblasti legislativních pravomocí, které jsou stanoveny ve smlouvách.(28)

Historie Evropské komise

Ještě než vznikla Evropská komise, její úlohu plnil Vysoký úřad ESUO, který byl založený právě Smlouvou o ESUO z roku 1951. Pro ostatní společenství jako EHS a EUROATOM byly Komise již vytvořeny. Na základě Slučovací smlouvy vznikla v roce 1965 jedna společná Komise.(29)

Předsedu Komise jmenuje Evropská rada, která také po domluvení s předsedou jmenuje jednotlivé komisaře. Každou členskou zemi reprezentuje jeden komisař – 28 komisařů. Dnes Komisi předsedá Jean – Claude Juncker.

Jmenování komisaři a předseda Komise musí být schváleni Evropským parlamentem. Ten, jako jediný má právo vyjádřit Komisi nedůvěru a rozpustit ji.(40)

Úkoly předsedy Evropské komise:

- vede diskuze a přispívá k dosažení kompromisu a konsenzu uvnitř Komise,
- vystupuje jménem Komise navenek,
- Parlamentu předkládá výroční správu o činnosti Komise,
- zahajuje hlavní iniciativy EU,
- zastupuje Komisi na ekonomických i neekonomických fórech. (26)

Pravomoci Evropské komise

Zákonodárná moc

Komise má jako hlavní úkol připravit návrhy nových rozhodnutí EU. Zákon, který není předložen Komisí, nemůže Parlament ani Rada přijmout, pokud se nejedná o zcela mimořádné okolnosti. Díky této iniciační pravomoci je Komise tzv. strážcem integračního procesu EU.(34)

Výkonná moc

Komise zabezpečuje realizaci primárního práva a jednání vydaných na jejich základě. Jde hlavně o odvětví vnějších vztahů. V tomto odvětví Komise navrhuje a také projednává smlouvy s ostatními státy a v některých případech je i sama uzavírá. Na základně individuálních rozhodnutí, Komise tuto pravomoc realizuje a to hlavně v oblasti obchodní politiky a hospodářské soutěže. Většina rozhodnutí Komise musí být schválena Radou popřípadě Evropským parlamentem.(41)

Kontrolní moc

V případě, že Komise zjistí, že členský stát porušuje evropské právo, může na něj podat žalobu za nedodržování práva EU. Komise má právo na informace od členských států a musí každý rok předkládat zprávu o činnosti EU.(41)

Provádění politik EU a rozpočet

Komise hospodaří s Unijním rozpočtem a má také právo budovat vlastní fondy a řídit je. Spravuje jednotlivé politiky, které se vztahují k I. pilíři (například daně a cla, doprava a energie, vnitřní trh a služby, vzdělávání a kultura, životní prostředí a jiné).(29)

Zastupování EU na mezinárodním poli

EU je reprezentována Evropskou komisí na mezinárodní scéně. Na základě toho, utváří pevnější postavení pro jednání států EU, například v rámci Světové obchodní organizace. Evropská komise vyjednává jménem Evropské unie o mezinárodních dohodách.

Komitologie

Jedná se o způsob, kterým Komise vykonává prováděcí pravomoci, které jí svěřily zákonodárny orgány Evropské unie, prostřednictvím výborů, které se skládají ze zástupců členských států Unie.(42)

3.5.5 Evropský Soudní dvůr (ESD)

Funguje od roku 1958 a pokračuje v činnosti Soudního dvoru, který vznikl v roce 1952 pro Evropské společenství uhlí a oceli. Jeho úkolem je zabezpečovat dodržování práva Společenství.(29)

Evropský Soudní dvůr řeší konflikty mezi členskými státy navzájem či mezi EU a členskými státy, dále také mezi unijními institucemi a mezi jednotlivci a Unií.

Evropský Soudní dvůr sídlí v Lucembursku a každou členskou zemi zastupuje jeden soudce. Soudci jsou jmenováni na 6 let s možností znovuzvolení. Soud rozhoduje na principu většinového hlasování.(34)

Evropský Soudní dvůr se skládá z jednoho soudce z každého členského státu a devíti generálních advokátů.(43)

Úkoly Soudního dvora EU:

- přezkoumává zákonnost aktů orgánů EU,
- dohlíží na dodržování povinností členských států, které vyplývají ze Smluv a
- vykládá právo Unie na požadavek vnitrostátních soudů.(44)

Soudní dvůr obsahuje tři soudní orgány:

- Soudní dvůr,
- Tribunál a
- Soud pro veřejnou službu.(44)

Tribunál

Je složen ze soudců, zastupující jednotlivé členské státy. Dnes je tedy 28 soudců, kteří jsou voleni na 6 let s možností znovuzvolení. Předseda je volen na 3 roky. Tribunál může zasedat v plném počtu nebo ve velkém senátu o třinácti soudcích, ale běžnější jsou zasedání menších senátů, které jsou složeny ze tří nebo pěti soudců. V těchto zasedáních se

probírá většina případů. V případě pětičlenných senátů, je předseda volen na tři roky. Soudce má možnost v některých případech rozhodovat sám.(45)

Tribunál je oprávněný pro rozhodování o:

- žalobách, které jsou podané FO nebo PO. Předmětem je zrušení aktů orgánů, institucí či jiných subjektů EU,
- žalobách, které jsou podané členskými státy proti Komisi,
- žalobách na náhradu škody způsobenou orgány či jinými subjekty EU, popřípadě jejich zaměstnanci,
- žalobách, které vycházejí ze smluv uzavřených EU, které výslovně vymezí pravomoc Tribunálu,
- a další.(46)

Ve lhůtě dvou měsíců a po splnění stanovených podmínek, se lze proti rozhodnutí Tribunálu odvolat k Soudnímu dvoru.(46)

Soud pro veřejnou službu

Soud vznikl na základě rozhodnutí Rady EU 2. listopadu 2004, ale oficiální ustanovení se vztahuje 12. prosince 2005. Jeho sídlo je v Lucemburku. Úkol Soudu pro veřejnou službu je řešit neshody mezi institucemi EU a jejich zaměstnanci.(47)

Soud pro veřejnou službu je složen ze 7 soudců volených Radou EU na 6 let s možností znovuzvolení. Předseda je volen na tři roky. Soud zasedá v senátech o třech či pěti soudcích nebo také jako samosoudce.(48)

3.5.6 Evropský Účetní dvůr (EÚD)

Jde o instituci, která vznikla v roce 1975 na základě smlouvy, která byla uzavřena mezi členskými státy ES. Evropský Účetní dvůr nahradil Kontrolní výbor. Sídli v Lucemburku.(28)

Svou činnost zahájil roku 1977 a mezi orgány Evropské unie byl zařazen až v roce 1993 a to na základě vzniku Maastrichtské smlouvy.(49)

Nejdůležitějším úkolem EÚD je dohlížet na to, jestli EU poskytuje finanční prostředky podle zásad, které byly schválené, a na příslušné účely. EÚD přezkoumává účetnictví příjmů a výdajů Unie a jejích orgánů, významnou pozornost připisuje rozpočtovému hospodaření. Po skončení rozpočtového roku EÚD předkládá výroční zprávu, která slouží Evropskému parlamentu a Radě ke kontrole hospodaření orgánů ES.(28)

Evropský účetní dvůr nesmí provádět sám právní kroky. Jestliže auditoři shledají podvod či nesrovnalosti, toto zjištění předají Evropskému úřadu pro boj proti podvodům (OLAF). EÚD je složen z jednoho člena z každé členské země EU, který je jmenován Radou na dobu 6 let s možným opětovným jmenováním. Členové volí předsedu na dobu 3 let, také s možností opětovného zvolení. (50)

3.6 Evropská hospodářská a měnová unie (HMU)

HMU znamená významný krok ve sjednocení evropských unijních ekonomik. Tato unie obsahuje soulad hospodářských a fiskálních politik, společnou měnovou politiku včetně společné měny, kterou je euro. Na hospodářské a měnové unii se podílí všech 28 členských států Evropské unie, přičemž některé z nich již přijaly za svoji měnu euro. Tyto země pak hromadně tvoří eurozónu.(51)

Vývoj hospodářské a měnové unie začal již při počátku Evropských společenství. Měnová unie se uskutečňuje ve třech fázích.(52)

3.6.1 Etapy hospodářské a měnové unie

První etapa

Evropská rada určila datum zahájení první fáze Hospodářské a měnové unie, jednalo se o 1. července 1990. Od tohoto dne byly odstraněny všechny meze týkající se pohybu kapitálu mezi členskými zeměmi.(53)

Tato fáze zahrnovala spoluúčast všech členských států. Hlavním záměrem této etapy bylo koordinovat hospodářskou politiku států EU jako věc kolektivního zájmu.

Za pomoci evropských institucí byl prováděn nepřímý dozor nad tím, jak se národní hospodářské politiky rozvíjí a dále také instituce měly možnost přijmout doporučení státům EU. Dále byl kladen důraz na zdokonalení součinnosti mezi centrálními bankami členských států.(54)

Druhá etapa

Druhá etapa HMU začala 1. ledna 1994 a trvala až do 31. prosince 1998. V této etapě měly státy Evropské unie sladit hospodářské a rozpočtové politiky tak, aby jejich národní ekonomiky byly přichystané na začátek třetí fáze HMU. Měnové politiky byly přichystané Evropským měnovým institutem, na nastávající Evropské centrální banky. Na základě úspěšnosti druhé etapy, Evropská rada na jednání v Madridu schválila plány pro přechod ke třetí fázi HMU a vymezila precizní časový rozvrh zavedení eura.(4)

Euro mělo být zavedeno ve třetí fázi HMU, ta začne 1. ledna 1999.(53)

Cílem bylo vybudování institucionální základny pro zřízení HMU. Této etapě se taktéž účastnily všechny členské státy, stejně jako první etapy.(54)

Třetí etapa

Třetí etapa neboli závěrečná etapa začala 1. ledna 1999 a byla zřízena společná měna – euro. Svou činnost začala Evropská centrální banka a veškeré směnné kurzy členů EU byly upevněny.(4)

Této etapy se neúčastní všechny členské státy oproti první a druhé. Státy byly rozdělené do dvou skupin. První skupinou byly státy, které jsou součástí eurozóny a druhou skupinou byly státy, které mají udělenou výjimku.(54)

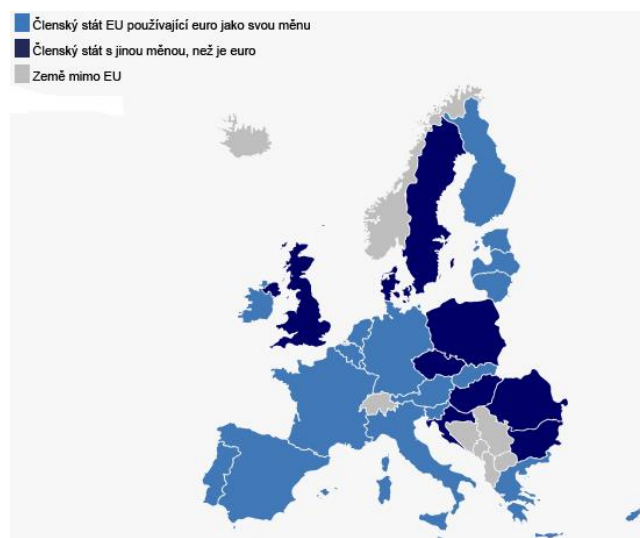
Na základě přistoupení Řecka do třetí etapy HMU, což bylo 1. ledna 2001, se zvýšil počet členských států, kteří se účastní třetí etapy, na dvanáct. 1. ledna 2007 přistoupil do eurozóny další stát, kterým byl Slovinsko, další rok Kypr a Malta. Začátkem roku 2009 přistoupilo Slovensko a o dva roky později, tedy v roce 2011 Estonsko. Lotyšsko se dostalo do eurozóny 1. ledna 2014 a zatím posledním členem eurozóny je Litva, která přistoupila 1. ledna 2015. Centrální banka všech těchto zemí se stala součástí Eurosystemu toho dne, kdy se státy staly členem eurozóny.(53)

3.6.2 Eurozóna

Eurozónou se rozumí skupina států EU, které euro přijaly za svoji zákonnou měnu. Celkem se jedná o 19 z 28 států EU, které euro přijaly za svou měnu.(55)

Jedná se o státy: Belgie, Estonsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Lucembursko, Lotyšsko, Litva, Malta, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovinsko, Slovensko a Španělsko.(56)

Obrázek 14: Evropská unie

Zdroj: (78)

3.6.3 Euro

Euro bylo zavedeno 1. ledna 1999. Euro je nejvíce patrným symbolem a zároveň nejhlubší materiální formou sdílené suverenity.(57)

Jedná se o měnu Evropské unie. Ze všech členských států ji přijalo 19 za vlastní měnu. Ve světovém měnovém systému jde o druhého nejvýznamnějšího představitele a to po americkém dolaru.(58)

Mezi prvky Maastrichtské smlouvy patřilo i zavedení eura. Zánik ostatních národních měn a zřízení eura se vztahovalo k otázkám, které byly součástí procesu schvalování Maastrichtské smlouvy. Na základě doplnění Maastrichtské smlouvy o protokol, který udává Velké Británii výjimku, byla smlouva Velkou Británií nakonec podepsána. Výjimka říká, že Velká Británie nemusí zavést euro ve své zemi, pokud nechce. Taktéž se týkalo Dánska, nejprve odmítlo podepsat Maastrichtskou smlouvu, až po následném doplnění smlouvu podepsalo. Jedná se o stejnou výjimku jako u Velké Británie.(59)

3.6.4 Eurosystem

Po zavedení eura se stala za měnovou politiku zodpovědnou Evropská centrální banka (ECB), která je nezávislou bankou a dále jsou zodpovědné také národní centrální banky všech členských států, které ovšem euro vzaly za svou měnu. Všechny tyto banky tvoří eurosystem.(60)

3.6.5 Výhody a nevýhody společné měny

Výhody společné měny

Mezi výhody společné měny patří odstranění kurzového rizika v oblasti eurozóny, odstranění poplatků při výměně měn, ulehčení obchodních operací, ulehčení cestování, právě proto, že se nemusí měnit peníze, zvyšování cenové transparentnosti a příslušnost k vlivnému měnovému území.(61)

Nevýhody společné měny

Existuje možnost ztráty nezávislé měnové politiky (stanovení úrokových sazeb v rámci ECB, snížení nebo úplná ztráta kurzu měny) z toho vyplývá, že země nebude moci odpovídat na změny týkající se ekonomických podmínek pomocí měnového kurzu či

úrokové sazby. To by se událo především, kdyby země přijala euro v době, kdy na něj její ekonomika není dostatečně přichystaná.(61)

3.7 Maastrichtská kritéria

Jsou upravena Maastrichtskou smlouvou. Jedná se o ekonomická kritéria, která říkají, jak je daná země připravená na vstup do Evropské unie. Maastrichtská kritéria se často označují jako maastrichtská konvergenční kritéria a to proto, že jejich cílem je zhodnotit míru ekonomické konvergence. To znamená, jak je daná země způsobilá sjednotit se do měnového zřízení eurové zóny a to bez případně vzniklých nestabilit pro danou zemi, ale také pro celou eurozónu.

Evropská komise s Evropskou centrální bankou vyhodnocuje maastrichtská kritéria a to v Konvergenční zprávě. Provádí se většinou ve dvouletých intervalech, případně pokud země, která žádá o vstup do EU, zažádá o výjimečné vyhodnocení. Země je přijata do eurozóny jen v případě, že splní současně všechna maastrichtská kritéria.(62)

Jedná se o čtyři ekonomická kritéria:

- kritérium cenové stability,
- kritérium dlouhodobě udržitelného stavu veřejných financí,
- kritérium stability kurzu měny a účasti v ERM II a
- kritérium dlouhodobých úrokových sazeb.(63)

3.7.1 Kritérium cenové stability

Znamená, že členský stát má dlouhodobě udržitelný cenový vývoj a průměrnou míru inflace, která je pozorována jeden rok před zjišťováním, a nepřesahuje více než o 1,5 % úroveň nejvýše tří států EU, které podmínky cenové stability plní nejlépe. Inflace je měřena indexem spotřebních cen.(64)

3.7.2 Kritérium dlouhodobě udržitelného stavu veřejných financí

Značí, že na danou zemi nepřipadá rozhodnutí o nadměrném schodku. Toto kritérium má dvě části:

1. **Kritérium veřejného deficitu** – plánovaný či skutečný schodek veřejných financí v poměru k HDP v cenách tržních nesmí přesáhnout 3 %, jen v případech, kdy se poměr výrazně snížil nebo se stále zmenšoval, než dospěl k hodnotě, která se přibližuje té referenční. Anebo případné přesáhnutí referenční hodnoty bylo jen ojedinělé a zatímní a poměr tak stále pobývá poblíž referenční hodnoty.(63)
2. **Kritérium veřejného dluhu** – jedná se o poměr veřejného dluhu k HDP v cenách tržních, který nesmí přesáhnout referenční hodnotu 60 %. Jedině v případě, že daný poměr dostatečně klesá a přibližuje se dostatečnou rychlostí k referenční hodnotě.(62)

3.7.3 Kritérium stability kurzu měny a účasti v ERM II

Členský stát udržuje obvyklá rozmezí, která určil mechanismus směnných kurzů Evropského měnového systému, a to bez podstatného napětí po dobu předešlých dvou let.(63)

V tomto období zpravidla členský stát nemohl devalvovat bilaterální střední kurs vlastní měny vůči měně jakéhokoli dalšího členského státu na základě vlastního podnětu.(64)

3.7.4 Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb

Členský stát během jednoho roka před šetřením, dosahoval takové průměrné nominální dlouhodobé úrokové sazby, která nebyla vyšší o více než 2 % úrokové sazby maximálně tří členských států, které plní podmínky cenové stability nejlépe ze všech. Úrokové sazby jsou zjišťovány na základě dlouhodobých vládních obligací či srovnatelných cenných papírů.(64)

4. Praktická část

Tato část diplomové práce se bude zaměřovat na analýzu plnění Maastrichtských (konvergenčních) kritérií Českou republikou. To znamená, že se budou jednotlivé hodnoty kritérií porovnávat s referenčními hodnotami, které jsou stanovené pro jednotlivá kritéria. Jejich výše musí být splněna pro vstup do Evropské měnové unie. Analýza se bude vztahovat k roku 2006 – 2015.

Maastrichtskými kritérii jsou:

- kritérium cenové stability,
- kritérium veřejných financí,
  - o kritérium veřejného dluhu,
  - o kritérium veřejného deficitu,
- kritérium směnných kurzů,
- kritérium dlouhodobých úrokových sazeb.

Každé z těchto kritérií bude analyzováno zvlášť a bude ukázán průběh plnění daného kritéria v letech 2006 - 2015.

4.1 Kritérium cenové stability

Toto kritérium požaduje, aby průměrná míra inflace, která byla měřena během roku před tím, než začalo šetření, nebyla vyšší než o 1,5 procentního bodu míry inflace tří členských států, které dosahují nejlepších hodnot. Je měřena na základě harmonizovaného indexu spotřebitelských cen. Referenční hodnota je stanovena aritmetickým průměrem inflací v zemích, které mají nejlepší hodnoty.(65)

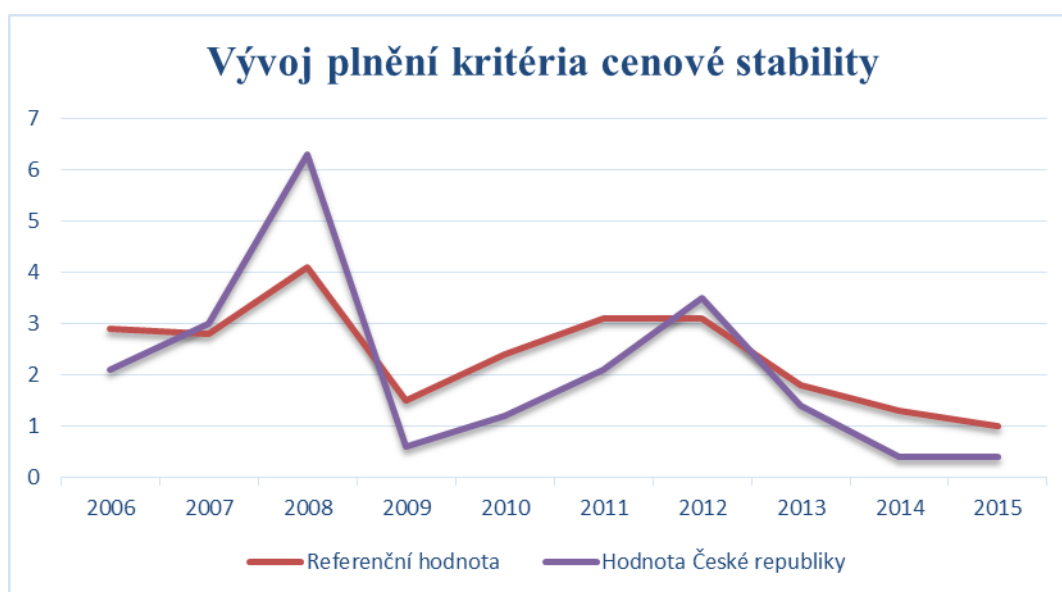
Tabulka 2: Vývoj plnění kritéria cenové stability Českou republikou

Vývoj plnění kritéria cenové stability	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Referenční hodnota	2,9	2,8	4,1	1,5	2,4	3,1	3,1	1,8	1,3	1
Hodnota České republiky	2,1	3	6,3	0,6	1,2	2,1	3,5	1,4	0,4	0,4

Zdroj: (65)

Z tabulky je patrné, že Česká republika plní kritérium cenové stability v letech 2006, 2009, 2010, 2011, 2013, 2014 a 2015. Naopak toto kritérium neplní pouze v letech 2007, 2008 a 2012.

Graf 1: Vývoj plnění kritéria cenové stability

Zdroj: vlastní zpracování dle tabulky č. 2

Nesplnění kritéria v roce 2007 a 2008 bylo zapříčiněno hlavně rychlým zvýšením cen potravin a energií. Dále v roce 2012 kritérium opět nebylo splněno a to bylo následkem zvýšením nepřímých daní, přesto od roku 2013 je kritérium cenové stability znovu plněno. I přes rozhodnutí, které dala ČNB ke konci roku 2013, užívat měnový kurz jako prostředek měnové politiky, byla hodnota kritéria v roce 2014 pouze 0,4 %. Důsledkem takto nízké hodnoty kritéria cenové stability byl velice nízký růst cen v Evropské unii.(66)

4.2 Kritérium veřejných financí

4.2.1 Kritérium veřejného dluhu

Kritérium veřejného dluhu požaduje, aby poměr veřejného dluhu k HDP nepřesáhl hodnotu 60 %. Výjimkou však může být případ, kdy se poměr snižuje a přibližuje se tak k dané referenční hodnotě.(67)

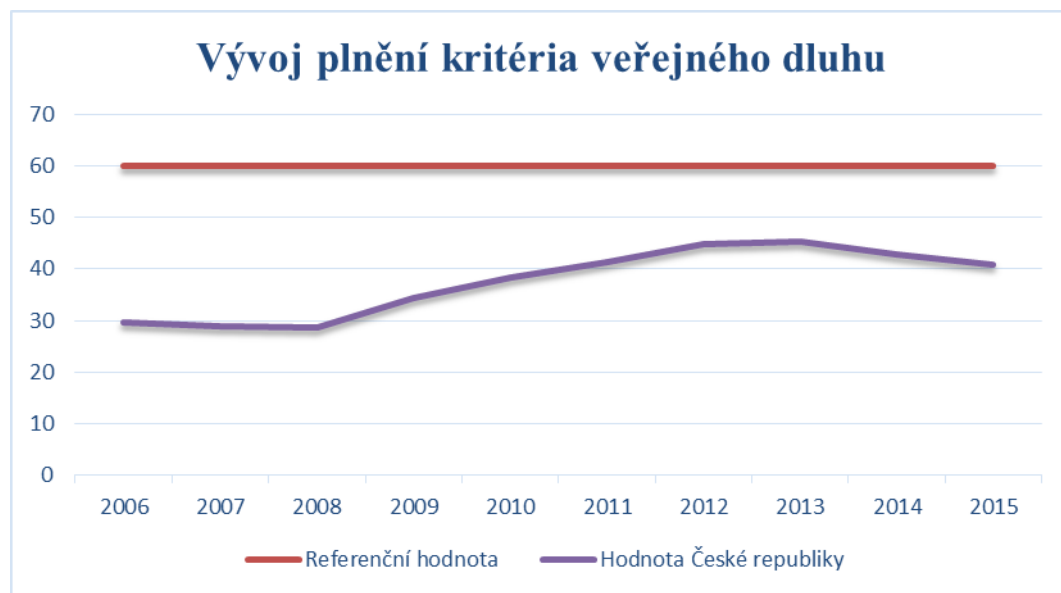
Tabulka 3: Vývoj plnění kritéria veřejného dluhu Českou republikou

Vývoj plnění kritéria veřejného dluhu	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Referenční hodnota	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60
Hodnota České republiky	29,6	29	28,7	34,3	38,4	41,4	44,7	45,2	42,7	40,9

Zdroj: (67)

Z tabulky je patrné, že Česká republika toto kritérium plní od roku 2006 – 2015.

Graf 2: Vývoj plnění kritéria veřejného dluhu

Zdroj: vlastní zpracování dle tabulky č. 3

Česká republika neměla žádné potíže s plněním tohoto kritéria za celé sledované období. Od roku 2009 se hodnota kritéria velmi zvýšila z 28,7 % na cca 45 % v roce 2013, bylo to dáno značnými deficity rozpočtů a zároveň malými tempy růstu skutečného HDP.(66)

4.2.2 Kritérium veřejného deficitu

Kritérium veřejného deficitu požaduje, aby poměr zamýšleného či reálného schodku veřejných financí k HDP nebyl vyšší jak 3 %. Výjimkou však mohou být takové situace, kdy se poměr velice snížil a blížil se k referenční hodnotě anebo přesáhnutí hodnoty bylo jen mimořádné a prozatímní a bylo poblíž referenční hodnotě.(68)

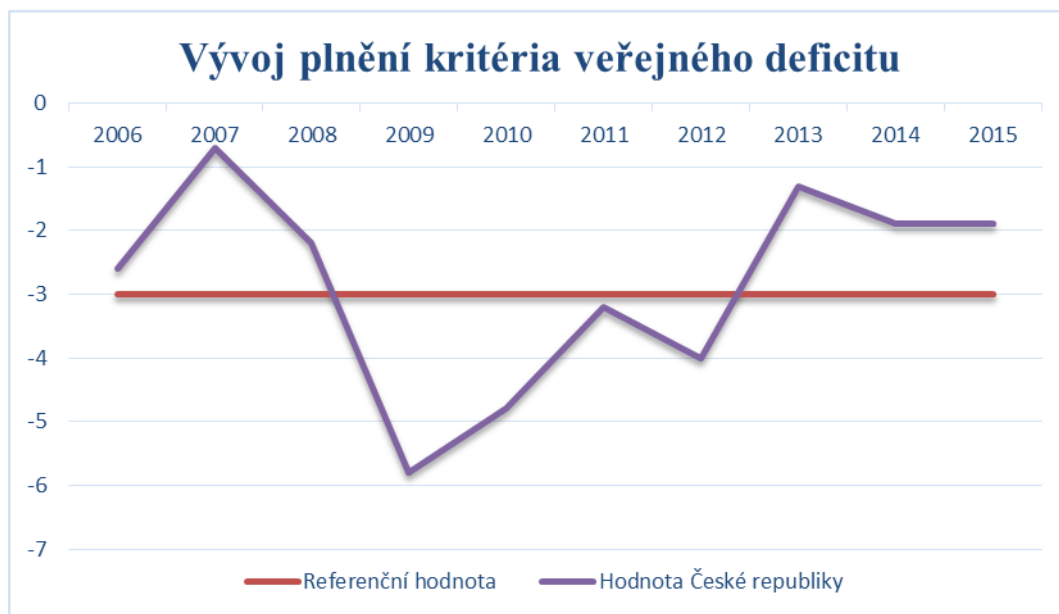
Tabulka 4: Vývoj plnění kritéria veřejného deficitu Českou republikou

Vývoj plnění kritéria veřejného deficitu	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Referenční hodnota	-3	-3	-3	-3	-3	-3	-3	-3	-3	-3
Hodnota České republiky	-2,6	-0,7	-2,2	-5,8	-4,8	-3,2	-4	-1,3	-1,9	-1,9

Zdroj: (68)

Z tabulky je patrné, že Česká republika plní toto kritérium v letech 2006, 2007, 2008, 2013, 2014 a 2015. V letech 2009, 2010, 2011 a 2012 je hodnota České republiky vyšší, než referenční.

Graf 3: Vývoj plnění kritéria veřejného deficitu

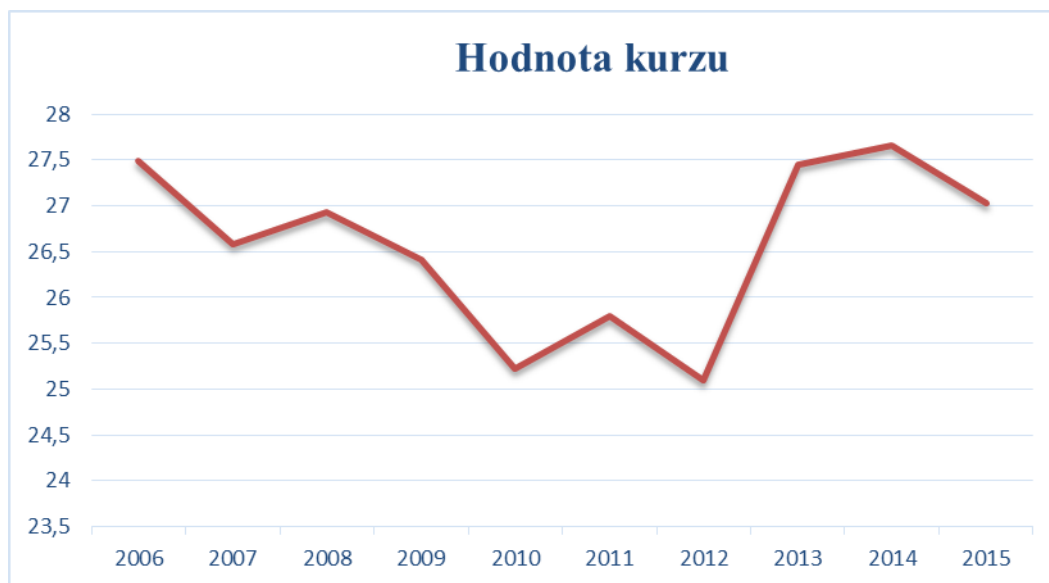
Zdroj: vlastní zpracování dle tabulky č. 4

Na přelomu roku 2008 a 2009 došlo k velkému zhoršení v tomto kritériu. Na základě toho, že Česká republika přesáhla referenční hodnotu, se na konci roku 2009 spustil postup při nadměrném schodku. V letech 2010, 2011 a 2013 se vláda snažila o upevnění veřejných rozpočtů a docházelo tak k postupnému poklesu veřejného deficitu. V roce 2013 se dostala úroveň veřejného deficitu na hodnotu 1,3 % HDP a v polovině roku 2014 byl ukončen postup při nadměrném schodku.(66)

4.3 Kritérium směnných kurzů

Toto kritérium požaduje, aby měna dané země byla nejméně 2 roky zapojena do kurzového mechanismu ERM II. V průběhu této doby by se směnný kurz vůči euru měl pohybovat bez nadbytečného pnutí v blízkosti centrální parity, která by se měla snižovat.(69)

Graf 4: Vývoj České koruny vůči Euru

Zdroj: vlastní zpracování dle tabulky č. 5

Aby byl členský stát Evropské unie přijat do eurozóny, musí národní měna nejméně dva roky setrvat v Mechanismu směnných kurzů. Členské státy musí udržovat kurzy vlastních měn ve flukтуаčním rozmezí $\pm 15\%$ a to bez snižování centrální parity a případných nadbytečných tlaků na kurz. Hodnocení plnění kritéria směnných kurzů je možné provést zatím jen v analytické rovině a to proto, že formální plnění lze uskutečnit až po vstupu České republiky do mechanismu směnných kurzů.(66)

V roce 2006 a 2007 bylo kolísání měnového kurzu menší než pásmo $\pm 15\%$. Měnový kurz v této době vykazoval trend směrem k posilování koruny, což bylo dáno velkými odchylkami od průměrného kurzu. V letech 2008 a 2009 měl kurz dlouhodobou tendenci ke zhodnocení. Ve druhé polovině roku 2008 a na začátku roku 2009 bylo posilování koruny podstatně oslabeno. V těchto letech však došlo ke zhodnocení vyššímu než 15% . Od července 2008 do února 2009 došlo k znehodnocení až o 23% , což představuje určitá rizika v plnění tohoto kritéria. Zhodnocení koruny pokračovalo od března 2009.

V budoucnu bude důležité vhodné načasování vstupu České republiky do ERM II. Zároveň zapojení České republiky do ERM II by mělo probíhat při stabilní situaci v tuzemské ekonomice a při stabilních světových finančních trzích.(66)

Tabulka 5: Hodnota kurzu EUR/CZK

Hodnota kurzu ke konci roku	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Prosinec	27,5	26,58	26,93	26,41	25,23	25,8	25,1	27,45	27,66	27,03

Zdroj: (70)

4.4 Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb

Toto kritérium požaduje, aby průměr dlouhodobé nominální úrokové sazby nepřesáhl o více jak 2 procentní body průměrnou úrokovou sazbu tří členských států, které dosahují nejlepších výsledků v této oblasti.(71)

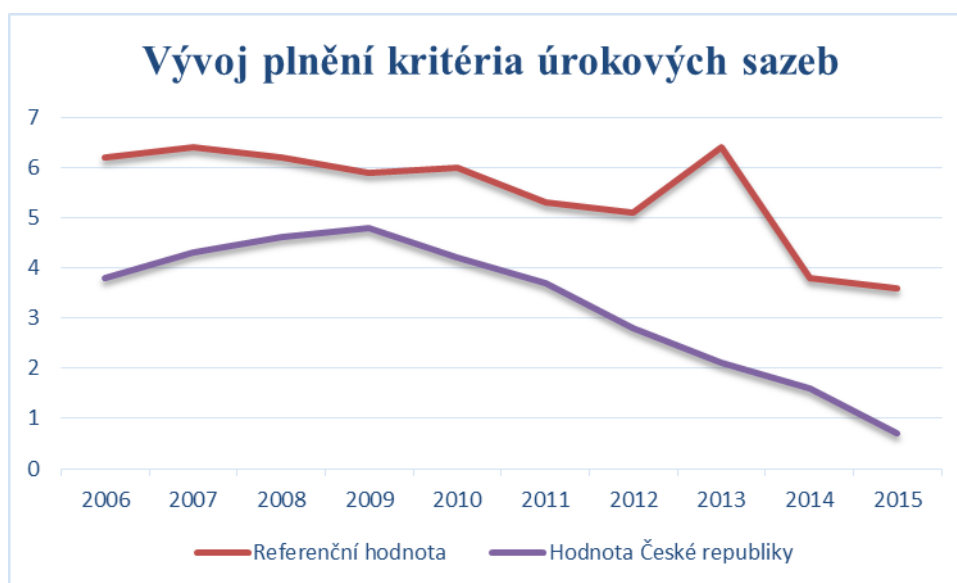
Tabulka 6: Vývoj plnění kritéria dlouhodobých úrokových sazeb Českou republikou

Vývoj plnění kritéria úrokových sazeb	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Referenční hodnota (%)	6,2	6,4	6,2	5,9	6	5,3	5,1	6,4	3,8	3,6
Hodnota České republiky (%)	3,8	4,3	4,6	4,8	4,2	3,7	2,8	2,1	1,6	0,7

Zdroj: (71)

Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb Česká republika plní ve všech letech bez komplikací.

Graf 5: Vývoj plnění kritéria úrokových sazeb

Zdroj: vlastní zpracování dle tabulky č. 6

Finanční trhy mají v České republice dlouhodobě důvěru, a to proto, že má nízkou míru inflace, stabilní kurz, bezpečnou míru zadluženosti a pozitivní obchodní bilanci.(66)

4.5 Shrnutí plnění jednotlivých kritérií

Tabulka 7: Shrnutí plnění jednotlivých kritérií Českou republikou

Jednotlivá kritéria	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kritérium cenové stability	ano	ne	ne	ano	ano	ano	ne	ano	ano	ano
Kritérium veřejného dluhu	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano
Kritérium veřejného deficitu	ano	ano	ano	ne	ne	ne	ne	ano	ano	ano
Kritérium směnných kurzů	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky je vidět, že Česká republika po celé sledované období neměla potíže s plněním kritéria veřejného dluhu a kritéria dlouhodobých úrokových sazeb. Od roku 2006 do roku 2015 jsou tato kritéria plněna zcela bez problémů.

Naopak u kritéria cenové stability měla Česká republika potíže s plněním v letech 2007, 2008 a 2012, kdy se nedokázala udržet pod referenční hodnotou. Stejně tak u kritéria veřejného deficitu, kdy kritérium nesplnila v letech 2009 – 2012.

Jediné kritérium, které není Českou republikou plněno, je kritérium směnných kurzů. Aby toto kritérium bylo plněno, musí být ČR součástí mechanismu směnných kurzů II alespoň 2 roky, jak stanovila ČNB a vláda.

Pokud by se Česká republika chtěla zařadit do mechanismu směnných kurzů II, měla by to udělat nejen po tom, co dosáhne vysoké míry ekonomické sladění, ale také by měla mít vytvořené dispozice pro přijetí eura hned po vyhodnocení kritéria. Připojení České republiky do mechanismu směnných kurzů II by mělo být provedeno v případě, že bude stálá situace ve vnitrostátní ekonomice a rovnováhy světových kapitálových trhů. (66)

5. Prognózování budoucího vývoje

Druhá část praktické části diplomové práce se bude zaměřovat na prognózu budoucího vývoje jednotlivých kritérií v letech 2016 – 2018. Při prognózování roku 2016 se bude vycházet z již známých hodnot z roku 2015. Dále při prognózování roku 2017 a 2018 se bude vycházet z již vypočtených hodnot. Pro rok 2017 to budou hodnoty roku 2016 a pro rok 2018 to budou hodnoty roku 2017. Každé kritérium pro každý rok bude prognózováno na základě lineárního trendu zvlášť.

Po vypočtení všech hodnot pro dané období bude patrné, jak se budou pravděpodobně vyvíjet jednotlivá kritéria a zda by v těchto letech Česká republika maastrichtská kritéria mohla či naopak nemohla plnit.

5.1 Výpočet kritéria cenové stability pro rok 2016 – 2018

Pro výpočet kritéria cenové stability je potřeba znát data jak tohoto kritéria z minulých let, tak data inflace.

Tabulka 8: Podkladové údaje pro kritérium cenové stability

Období	Cenová stabilita (%)	Inflace (%)
2006	2,1	2,5
2007	3	2,8
2008	6,3	6,3
2009	0,6	1
2010	1,2	1,5
2011	2,1	1,9
2012	3,5	3,3
2013	1,4	1,4
2014	0,4	0,4
2015	0,4	0,3

Zdroj: vlastní zpracování dle (66), (79)

Podkladové údaje pro výpočet budoucích hodnot referenční hodnoty

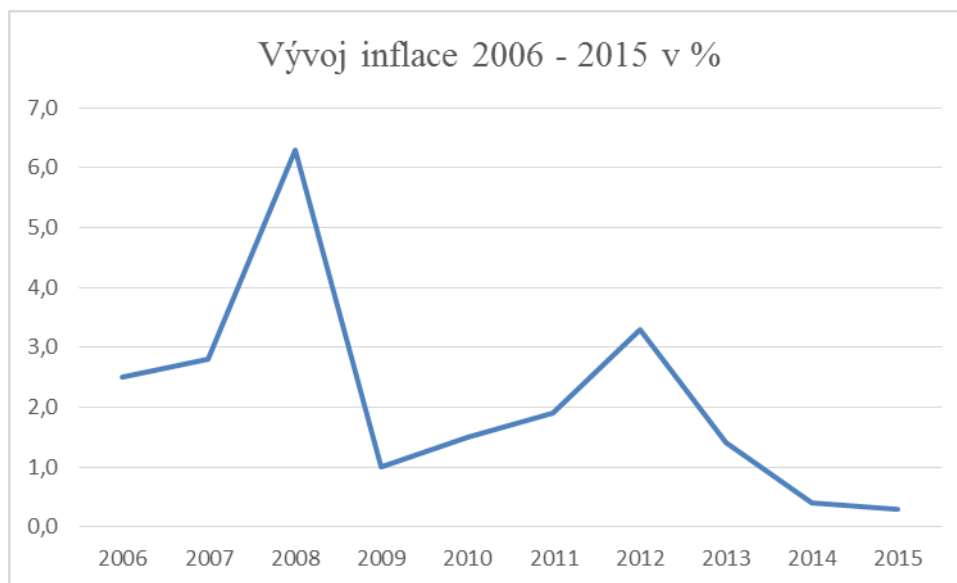
Pro výpočet budoucích hodnot referenční hodnoty, je potřeba znát hodnoty minulých referenčních hodnot a následně minulé i budoucí hodnoty nejnižší inflace, která vyplývá z průměru třech zemí Evropské unie s nejnižší inflací.

Tabulka 9: Údaje sloužící pro výpočet budoucí referenční hodnoty

Období	Referenční hodnota	Průměr 3 zemí EU s nejnižší inflací
2006	2,9	1,4
2007	2,8	1,3
2008	4,1	2,6
2009	1,5	0
2010	2,4	0,9
2011	3,1	1,6
2012	3,1	1,6
2013	1,8	0,3
2014	1,3	-0,2
2015	1	-0,5

Zdroj: vlastní zpracování dle (66)

Graf 6: Vývoj inflace v letech 2006 - 2015

Zdroj: vlastní zpracování dle (79)

Inflací se rozumí růst cen v ekonomice, je měřena pomocí indexu spotřebitelských cen.(80)

Na základě veřejných údajů o vývoji inflace, na jejímž vývoji je závislá cenová stabilita, byla vypočtena prognóza pro období 2016 – 2018 kombinací fundamentální analýzy a použitím lineární trendové funkce. Vývoj inflace je velmi podobný vývoji kritéria cenové stability.

Fundamentální analýzou se rozumí proces, při kterém se zjišťuje co největší množství informací o daném jevu pro odhadnutí budoucího vývoje.(81)

5.1.1 Prognóza vývoje kritéria cenové stability pro rok 2016

Kritérium cenové stability je prognózováno na základě fundamentální analýzy, tedy zjištěných údajů z veřejných zdrojů jako je například Česká národní banka anebo Český statistický úřad, dále na základě vlastních výpočtů za pomoci lineární trendové funkce.

Český statistický úřad udává informace o tom, že míra inflace se od prosince roku 2015 zvýšila o 0,1 procentního bodu, tedy hodnota v lednu 2016 dosahuje 0,4 %.(82)

Průměrná hodnota inflace v únoru 2016 dosahuje stejné hodnoty jako v lednu.(83)
Na základě těchto údajů je vidět, že se inflace nalézá velmi pod inflačním cílem České národní banky, který je stanoven ve výši 2 %.(66)

Jednotlivé orgány předpovídající vývoj v roce 2016

Česká národní banka

Česká národní banka předpokládá, že se hodnota inflace v roce 2016 nepřiblíží k inflačnímu cíli. K tomu dojde pravděpodobně až v roce 2017.(84)

Dále také předpokládá budoucí vývoj inflace pro rok 2016, který by se měl podle prognózy expertů České národní banky pohybovat kolem 1 %. Dále také uvádí referenční hodnotu pro rok 2016, která se bude pohybovat kolem 2,4 %.(66)

Ministerstvo financí ČR

Další institucí, která předpovídá vývoj inflace pro rok 2016 je Ministerstvo financí ČR. To stanovuje inflaci na tento rok podle aktuální předpovědi na 0,5 %. Nízkou inflaci zaviňují hlavně malé ceny minerálních paliv.(85)

Ministerstvo financí dále prognózuje referenční hodnotu pro rok 2016 ve výši 2,4 % stejně jako Česká národní banka.(66)

Evropská komise

Vývoj inflace také předpovídá Evropská komise, která prognózuje hodnotu na rok 2016 ve výši 0,4 %. Evropská komise zveřejňuje situace, které přispívají k nízké inflaci. Jedná se hlavně o nepříznivé kolísání cen převážně u energií a potravin. Opět podle Evropské komise se inflace přiblíží k inflačnímu cíli ČNB až v roce 2017.(86)

Česká bankovní asociace

Česká bankovní asociace taktéž prognózuje vývoj inflace. Předpokládá, že v roce 2016 se její hodnota bude pohybovat kolem 0,8 %. Předpověď vyplývá z momentálních nízkých cen ropy. Dochází k převýšení nabídky nad poptávkou, což se předpokládá, že bude stále pokračovat a nebude tak docházet ke znatelnějšímu nárůstu cen. Z toho vyplývá, že bude nadále inflace pod inflačním cílem a průměrný růst cen nebude vyšší jak 1 %.(87)

Českomoravská konfederace odborových svazů

Českomoravská konfederace odborových svazů předpovídá, že průměrná inflace v roce 2016 se bude nacházet v rozmezí 1 % až 1,5 % s tím, že se Českomoravská konfederace přiklání více k 1 % hodnotě.(88)

Podle expertů z výše uvedených orgánů, institucí by se hodnota inflace měla pohybovat v rozmezí od 0,4 % - 1,5 %. Jelikož je kritérium cenové stability závislé na hodnotách inflace, bude se toto kritérium pohybovat ve velmi podobném rozmezí. Což by znamenalo, že by v roce 2016 mělo být plněno.

Prognóza pomocí lineární trendové funkce byla vypočtena z již zjištěných hodnot vývoje kritéria cenové stability a inflace od roku 2006 – 2015. A to tak, že byly vzaty hodnoty od roku 2013 – 2015 cenové stability a inflace, aby byla prognóza co možná nepřesnější. To znamená, hodnoty 1,4; 0,4; 0,4 – kritérium cenové stability a hodnoty 1,4; 0,4; 0,3 - inflace byly protaženy za pomocí lineární trendové funkce na rok 2016, která výpočet provádí na základě metody nejmenších čtverců. Výsledkem byla zjištěná hodnota 1,02 %, která by mohla vyjadřovat ke konci roku 2016 úroveň cenové stability.

Dále byla pomocí lineární trendové funkce vypočtena referenční hodnota pro rok 2016. Byly vzaty hodnoty známých referenčních hodnot a inflace třech nejlepších zemí dle ČNB. To znamená, že od roku 2013 – 2015 se jednalo o hodnoty 1,8; 1,3 a 1 – referenční hodnoty a hodnoty inflace třech nejlepších zemí 0,3; -0,2 a -0,5. Na základě těchto údajů byla referenční hodnota protažena na rok 2016. Výsledkem pak byla hodnota rovna 2,4 %.

Jak již bylo řečeno, kritérium cenové stability se odvíjí od vývoje inflace. To znamená, že když by se s určitou pravděpodobností podle expertů měla inflace vyvíjet v rozmezí 0,4 % – 1,5 %, kritérium cenové stability by se v tomto intervalu mělo nacházet také. Což odpovídá uvedenému rozmezí, které bylo stanoveno na základě prognóz jednotlivých organizací.

Podle informací, které byly zjištěny a podle referenční hodnoty, která je stanovena Českou národní bankou a Ministerstvem financí ČR na úroveň 2,4 %, stejně tak podle vypočtené hodnoty, která je na stejné úrovni, tedy 2,4 % by se dalo říci, že kritérium cenové stability v roce 2016 by mělo být plněno a oproti roku 2015 by mělo být o něco vyšší.

5.1.2 Prognóza vývoje kritéria cenové stability pro rok 2017

Česká bankovní asociace

Česká bankovní asociace tvrdí, že v průběhu roku 2017 dojde k nárůstu inflace až na 2,3 %. To by mělo být dáno pravděpodobně skončením období laciné ropy a zároveň zvyšováním mezd. Průměrně by se tak inflace v roce 2017 měla pohybovat kolem 2 %. Což by splňovalo inflační cíl ČNB. (87)

Evropská komise

Evropská komise také tvrdí, že v roce 2017 se inflace bude přibližovat inflačnímu cíli ČNB, který je 2 %. Zvyšování inflace podle Evropské komise budou mít za následek interní inflační tlaky, které jsou tvořeny převážně cenami ze služeb. (86)

Česká národní banka

Česká národní banka také předpovídá, že se inflace v roce 2017 vyšplhá až ke 2 %. Opět se zvýšení inflace připisuje postupnému zvýšení cen pohonných hmot. Podle expertů z ČNB se inflace k inflačnímu cíli přiblíží hned začátkem roku 2017.(91)
Dále předpovídá referenční hodnotu, která pro rok 2017 je prognózována na úroveň 2,7 %.(66)

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Ministerstvo práce a sociálních věcí zveřejňuje interval, ve kterém se bude pravděpodobně pohybovat inflace v roce 2017. Intervalem je hodnota od 1 % až do 2,4 %.(89)

Evropská centrální banka

Evropská centrální banka předpokládá, že úroveň inflace v roce 2017 se vyšplhá k 1,8 %. Opět uvádí důvod, kterým bude rostoucí cena ropy.(92)

Ministerstvo financí ČR

Ministerstvo financí ČR prognózuje referenční hodnotu také ve stejné výši jako Česká národní banka a to 2,7 %.(66)

Lineární trendovou funkcí byla vypočtena opět hodnota kritéria cenové stability pro rok 2017. Opět byly použity proměnné kritérium cenové stability a inflace. Hodnoty obou proměnných od roku 2013 – 2015 plus předcházející vypočtené hodnoty pro rok 2016 byly protaženy na rok 2017. To znamená, že byly vzaty hodnoty 1,4; 0,4; 0,4; 1,02 – kritérium cenové stability a hodnoty 1,4; 0,4; 0,3; 1 – inflace a byla za pomoci lineární trendové funkce, která umožňuje výpočet na základě metody nejmenších čtverců vypočtena hodnota pro rok 2017, která odpovídá hodnotě 1,96 %.

Dále byla vypočtena referenční hodnota lineární trendovou funkcí. Tato hodnota vychází opět z předchozích hodnot z let 2013 – 2016 a to z referenčních hodnot a inflace třech nejlepších zemí. Referenční hodnoty pro toto období byly 1,8; 1,3; 1 a 2,4 a hodnoty

inflace byly 0,3; -0,2; -0,5 a 0,9. Hodnota pro rok 2017 vyšla 2,7 %, což opět odpovídá prognóze ČNB a Ministerstva financí.

Podle předpovědi jednotlivých orgánů je opět vidět, že hodnota kritéria cenové stability se bude pohybovat ke 2 %. Stejně tak podle vypočtené hodnoty, která vyšla 1,96 %. Což opětovně bude podle ČNB, Ministerstva financí a vlastních výpočtů, které prokazují referenční hodnotu tohoto kritéria na rok 2017 ve výši 2,7 % postačující, aby Česká republika nadále kritérium plnila.(66)

5.1.3 Prognóza vývoje kritéria cenové stability pro rok 2018

Opět se zaměříme na jednotlivé organizace, které předpovídají vývoj inflace v roce 2018.

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Ministerstvo práce a sociálních věcí předpovídá, že se úroveň inflace v roce 2018 bude nacházet v intervalu od 1,5 % až 2,5 %.(89)

Ministerstvo financí ČR

Průměrná míra inflace se podle Ministerstva financí ČR bude pohybovat kolem 1,9 %.(90) Referenční hodnota bude dosahovat 2,9 %.(66)

Česká národní banka

Podle České národní banky bude referenční hodnota pro kritérium cenové stability dosahovat v roce 2018 2,9 %.(66)

Opět za použití Lineární trendové funkce byla zjištěna hodnota kritéria cenové stability pro rok 2018. Na základě hodnot kritéria cenové stability od roku 2013 – 2017 tedy 1,4; 0,4; 0,4; 1,02; 1,96 a inflace taktéž od roku 2013 – 2016 tedy 1,4; 0,4; 0,3; 1; 2 byla protažena hodnota na rok 2018 za pomoci běžné metody nejmenších čtverců. Hodnota, která vyšla je 1,87 %.

Dále byl výpočet zaměřen na referenční hodnotu na rok 2018, která byla vypočtena na základě již známých referenčních hodnot a dále také podle inflace třech nejlepších zemí, které zveřejňuje ČNB. Tentokrát se vycházelo z let 2013 – 2017, referenční hodnoty pro toto období byly 1,8; 1,3; 1; 2,4 a 2,7. Hodnoty inflace byly 0,3; -0,2; -0,5; 0,9 a 1,2. Tyto hodnoty byly lineární trendovou funkcí protaženy na následující rok, tedy rok 2018. Výsledkem byla hodnota 2,9 %. Což opět odpovídá prognózované hodnotě ČNB a Ministerstva financí ČR.

Podle hodnot prognózovaných jednotlivými orgány, by se inflace v roce 2018 měla pohybovat v rozmezí 1,5 % až 2,5 %. Dále podle vypočtené hodnoty za pomoci lineární trendové funkce se hodnota kritéria bude pohybovat kolem hodnoty 1,87 %. Podle České národní banky, Ministerstva financí ČR a vlastních výpočtů bude referenční hodnota kritéria 2,9 %. To znamená, že jak podle orgánů, tak podle vlastních výpočtů by kritérium mělo být plněno s určitou rezervou.

5.1.4 Shrnutí

Na základě předchozích výpočtů a prognózy jednotlivých orgánů je patrné, že kritérium cenové stability bude plněné i v následujících letech, tedy v letech 2016 – 2018.

Jeho hodnota se bude zvyšovat až v roce 2017 by měla dosahovat 2 % - tedy inflačního cíle ČNB. V roce 2018 by se hodnota měla stále držet kolem 2 %.

5.2 Výpočet kritéria veřejného dluhu pro rok 2016 – 2018

Česká republika je podle Eurostatu sedmou nejméně zadluženou zemí EU. Česká republika začínala v roce 1993 s dluhem ve výši 156,8 miliardy, což bylo cca 16 % HDP, po deseti letech, co vstoupila ČR do EU se zadluženost vyšplhala na 28,1 % a v roce 2014 dosahovala 42,7 % HDP. Za rychlý růst dluhu se viní navzájem pravice s levicí.(101)

Největší nárůst dluhu byl v letech 2004 – 2006, kdy vládly sociální demokraté. Jiří Paroubek předseda ČSSD osočuje vládu Topolánka, že za jeho vládnutí bylo zadlužení zvýšeno až o 286 miliard korun v letech 2008 a 2009.(102)

Komunistická strana Čech a Moravy

KSČM uvádí, že zadlužení státu neustále roste a že předpoklad o rovnoměrném státním rozpočtu a snižování dluhu od roku 2016 je dosti nereálná.(103)

Pro prognózování kritéria veřejného dluhu je třeba znát, jak se vyvíjí hrubý domácí produkt.

Tabulka 10: Data pro prognózování budoucího vývoje veřejného dluhu

Období	Veřejný dluh %	HDP (%)
2006	29,6	7
2007	29	5,7
2008	28,7	3,1
2009	34,3	-4,5
2010	38,4	2,5
2011	41,4	1,8
2012	44,7	-1
2013	45,2	-1,4
2014	42,7	1,4
2015	40,9	1,9

Zdroj: vlastní zpracování dle (66), (98), (100)

5.2.1 Prognóza kritéria veřejného dluhu pro rok 2016

Česká národní banka

Předpokládá, že se vývoj HDP bude pohybovat kolem 2,7 %.(96) Dále předpokládá, že se kritérium v roce 2016 bude držet na stejné vlně jako v roce 2015, tedy v hodnotě 40,9 %. Referenční hodnota je stanovena ve výši 60 %. (66)

Ministerstvo financí

Předpovídá vývoj HDP v roce 2016 kolem 2,5 %.(97) Stejně tak jako Česká národní banka předpokládá, že se kritérium v roce 2016 nezmění a jeho výše bude stejná jako v roce 2015.(66)

Evropská komise

Předpovídá vývoj růstu HDP v roce 2016 na hodnotu 1,9 %.(98)

Dále byla provedena prognóza za pomoci lineárního trendu. K výpočtu byly použity již známé hodnoty veřejného dluhu od roku 2013 – 2015 tedy 45,2; 42,7 a 40,9 a HDP -1,4; 1,4 a 1,9. Tyto hodnoty byly protaženy a byla zjištěna hodnota pro rok 2016, která vyšla ve výši 40,5 %.

Ze zjištěných informací od organizací a dle vlastního výpočtu je patrné, že kritérium veřejného dluhu v roce 2016 bude ve výši 40,5 % – 40,9 %. To podle referenční hodnoty, která je stanovena na 60 % znamená, že kritérium bude s velkou pravděpodobností plněno bez komplikací.

5.2.2 Prognóza kritéria veřejného dluhu pro rok 2017

Česká národní banka

ČNB uvádí, že růst HDP v roce 2017 se vyšplhá až k 3 %.(96) Dále předpovídá, že se hodnota kritéria veřejného dluhu v tomto roce bude pohybovat kolem 40,7 %. Referenční hodnota opět na 60 %.(66)

Ministerstvo financí ČR

Ministerstvo financí předpokládá růst HDP v roce 2017 ve výši 2,3 %.(97) Hodnotu kritéria veřejného dluhu prognózuje na stejnou úroveň jako ČNB, tedy 40,7 %.

Evropská komise

Pro rok 2017 udává, že růst HDP bude ve výši 2 %.(97)

Opět byla provedena prognóza pro rok 2017 lineárním trendem. Byly vzaty hodnoty kritéria od roku 2013 – 2016 tedy 45,2; 42,7; 40,9 a 40,5 a hodnoty HDP -1,4; 1,4; 1,9 a 1,9. Na základě protažení těchto hodnot byla dosažena hodnota ve výši 40,2 %.

Dle ČNB, Ministerstva financí a vlastních výpočtů lze tvrdit, že hodnota kritéria veřejného dluhu se bude pohybovat od 40,2 % - 40,7 %. To znamená, že bude opět plněno, protože nepřekročí stanovenou referenční hodnotu 60 %.

5.2.3 Prognóza kritéria veřejného dluhu pro rok 2018

Česká národní banka

Uvádí, že se kritérium veřejného dluhu v roce 2018 bude pravděpodobně pohybovat kolem 40,1 %, referenční hodnota bude stále stejná.(66)

Ministerstvo financí

Předpokládá, že růst HDP se bude pohybovat kolem 2,3 %.(97) Dále uvádí informace o tom, jak se bude pravděpodobně vyvíjet kritérium v roce 2018. Odhaduje, že jeho výše bude kolem 40,1 % stejně jako referenční hodnota.

Lineární trend byl opět proveden na základě známých a zjištěných hodnot veřejného dluhu a růstu HDP od roku 2013 – 2017. Hodnoty veřejného dluhu jsou 45,2; 42,7; 40,9; 40,5 a 40,2 a hodnoty HDP -1,4; 1,4; 1,9; 1,9 a 2. Po protažení těchto hodnot lineárním trendem byla zjištěna hodnota pro rok 2018. Vypočtená hodnota vyšla 40,1 %.

Na základě zjištěných údajů ať už od jednotlivých organizací, tak dle vlastního výpočtu bylo zjištěno, že hodnota kritéria veřejného dluhu se v roce 2018 bude s velkou pravděpodobností pohybovat kolem hodnoty 40,1 %. Což znamená, že tato hodnota se nachází pod referenční hodnotou, která je stanovena na 60 % a vyplývá z toho, že bude kritérium opět plněno bez komplikací.

5.2.4 Shrnutí

Z výše uvedených informací je patrné, že kritérium veřejného dluhu není pro Českou republiku komplikací. V letech 2016 – 2018 je patrné, že se hodnota kritéria v tomto období bude pomalu snižovat a předpokládá se, že se bude nacházet kolem 40 %, což je dost pod referenční hodnotou, která je stanovena na 60 %.

5.3 Výpočet kritéria veřejného deficitu pro rok 2016 – 2018

Pro prognózování kritéria veřejného deficitu je potřeba znát údaje o hrubém domácím produktu, na kterém je vývoj tohoto kritéria závislý. Stejně jako u předchozích kritérií budeme sledovat prognózy jednotlivých organizací.

V následující tabulce jsou uvedeny údaje veřejného deficitu a růstu HDP z minulých let, které jsou potřebné k prognóze do dalších let.

Tabulka 11: Data pro prognózování budoucího vývoje

Období	Veřejný deficit %	Růst HDP (%)
2006	-2,6	7
2007	-0,7	5,7
2008	-2,2	3,1
2009	-5,8	-4,5
2010	-4,8	2,5
2011	-3,2	1,8
2012	-4	-1
2013	-1,3	-1,4
2014	-1,9	1,4
2015	-1,9	1,9

Zdroj: vlastní zpracování dle (66), (98), (100)

5.3.1 Prognóza kritéria veřejného deficitu pro rok 2016

Česká národní banka

Česká národní banka předpokládá, že HDP se v roce 2016 zvýší zhruba o 2,7 %. Česká národní banka uveřejňuje hodnotu, která nesmí být překročena a to ve stále stejné výši jako v minulých letech 3 % HDP.(96)

Ministerstvo financí ČR

Ministerstvo financí předpokládá, že se růst HDP v roce 2016 bude pohybovat kolem 2,5 %. Hodnotu, kterou toto kritérium nesmí překročit, aby bylo plněno, Ministerstvo financí ČR zveřejňuje stále stejnou jako doposud, to znamená 3 % HDP.(97)

Česká bankovní asociace

Česká bankovní asociace předpovídá růst HDP v roce 2016 ve výši 2,4 %.(87)

Evropská komise

Evropská komise udává hodnotu růstu HDP v roce 2016 na 1,9 %.(98)

EY Eurozone Forecast

Odhaduje, že se růst HDP v roce 2016 vyšplhá až k 3 % a to z toho důvodu, že v tomto období k tomu bude napomáhat nízká inflace, rostoucí zahraniční poptávka a v neposlední řadě také slabý kurz koruny.(99)

Dále byla provedena prognóza lineární trendovou funkcí, která vycházela z dat z tabulky č. 10. To znamená, že byly vzaty hodnoty od roku 2013 – 2015 jak HDP -1,4; 1,4 a 1,9, tak kritérium veřejného deficitu -1,3; -1,9 a -1,9 a na základě předpovědi budoucích hodnot HDP, byly protaženy a zjištěny tak budoucí hodnoty pro rok 2016. Pro rok 2016 vyšlo, že kritérium veřejného deficitu by se mohlo pohybovat kolem -2,05 %. Z toho vyplývá, že by kritérium Českou republikou mělo být nadále plněno, protože jeho hranice pro plnění se stále pohybuje ve výši 3 %.

Stejně také podle předpovědi vývoje HDP jednotlivými orgány, podle kterých se HDP v roce 2016 bude nacházet v rozmezí od 1,9 % - 3 % vyplývá, že hodnota bude maximálně do 3 %, kde je stále ještě plněna.

5.3.2 Prognóza kritéria veřejného deficitu pro rok 2017

Česká národní banka

Česká národní banka prognózuje růst HDP v roce 2017 na úrovni 3 %. Opět se referenční hodnota nemění a bude pro tento rok ve výši 3 %.(96)

Ministerstvo financí ČR

Ministerstvo financí předpovídá, že se růst HDP bude pravděpodobně pohybovat na úrovni 2,3 %. Referenční hodnotu udává stejně jako ČNB ve stejné výši jako doposud, tedy 3 %.(97)

Česká bankovní asociace

Předpovídá růst HDP v roce 2017 ve výši 2,7 %.(87)

Evropská komise

Evropská komise prognózuje růst HDP v roce 2017 na 2 %.(98)

EY Eurozone Forecast

Společnost EY odhaduje, že růst HDP v roce 2017 bude ve výši 2,8 %.(99)

Lineární trendovou funkcí byla taktéž provedena prognóza kritéria veřejného deficitu na rok 2017. Z podkladových údajů HDP od roku 2013 – 2016 tedy -1,4; 1,4; 1,9 a 1,9 a úroveň kritéria veřejného deficitu také pro období 2013 – 2016 tedy -1,3; -1,9; -1,9 a -2,05. Tyto údaje byly pomocí lineární trendové funkce protaženy na rok 2017. Vypočtená hodnota se rovná -2,07 %.

Jednotlivé orgány předpovídají vývoj HDP v rozmezí 2 % - 3 %. Ať už podle prognóz orgánů nebo podle vlastního výpočtu lineárním trendem bude kritérium veřejného deficitu v roce 2017 plněno i kdyby dosahovalo horní hranice daného rozmezí, protože referenční hodnota pro toto kritérium je stanovena na 3 %.

5.3.3 Prognóza kritéria veřejného deficitu pro rok 2018

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Pro rok 2018 uvádí Ministerstvo, že se růst HDP bude pohybovat v rozmezí 2 % až 3 % . (89)

Ministerstvo financí ČR

Předpokládá, že se růst HDP bude pohybovat kolem 2,3 %.(97)

EY Eurozone Forecast

Společnost EY uvádí, že na základě její prognózy se bude růst HDP pohybovat kolem 2,8 % stejně jako v předchozím roce.(99)

Lineárním trendem byla opět provedena prognóza na rok 2018. Vycházela z údajů HDP a kritéria veřejného deficitu od roku 2013 – 2017. Hodnoty HDP jsou -1,4; 1,4; 1,9; 1,9 a 2 dále hodnoty kritéria jsou -1,3; -1,9; -1,9; -2,05 a -2,07. Na základě těchto hodnot byla protažena a vypočtena hodnota pro rok 2018, která činí -2,1 %.

Podle jednotlivých organizací se bude hodnota HDP pohybovat v rozmezí 2 % - 3 % stejně jako v předchozím roce. Opět se dá říci, že jak podle vlastního výpočtu, tak podle předpovědi organizací bude v roce 2018 kritérium nadále plněno, protože se referenční hodnota nemění a zůstává stále na 3 %.

5.3.4 Shrnutí

Podle prognózy podle jednotlivých organizací anebo i podle vlastních výpočtů je vidět, že kritérium veřejného deficitu bude v období 2016 – 2018 stále plněno bez nějakých komplikací. Je to dáno tím, že se hodnota kritéria pohybuje stále pod referenční hodnotou, která je v tomto případě stanovena stále ve stejné výši a to 3 %.

5.4 Výpočet kritéria dlouhodobých úrokových sazeb pro rok 2016 – 2018

Pro prognózování kritéria dlouhodobých úrokových sazeb je potřeba znát informace o inflaci, protože působí na aktuální vývoj úrokových sazeb.

Vzhledem k tomu byla vytvořena tabulka s údaji o minulém vývoji kritéria úrokových sazeb a inflace.

Tabulka 12: Data k výpočtu prognózy kritéria úrokových sazeb

Období	Úrokové sazby %	Inflace %
2006	3,8	2,5
2007	4,3	2,8
2008	4,6	6,3
2009	4,8	1
2010	4,2	1,5
2011	3,7	1,9
2012	2,8	3,3
2013	2,1	1,4
2014	1,6	0,4
2015	0,7	0,3

Zdroj: vlastní zpracování dle (71), (95)

K výpočtu budoucích hodnot referenční hodnoty je potřeba znát údaje o minulých referenčních hodnotách a zároveň o minulých a budoucích hodnotách třech zemí, které dosahují nejnižší inflace.

Tabulka 13: Podkladová data k výpočtu budoucích referenčních hodnot

Období	Referenční hodnota	Průměr 3 zemí s nejnižší inflací
2006	6,2	4,2
2007	6,4	4,4
2008	6,2	4,2
2009	5,9	3,9
2010	6	4
2011	5,3	3,3
2012	5,1	3,1
2013	6,4	4,4
2014	3,8	1,8
2015	3,6	1,6

Zdroj: vlastní zpracování dle (66)

5.4.1 Prognóza kritéria dlouhodobých úrokových sazeb pro rok 2016

Česká národní banka

Česká národní banka předpokládá, že se hodnota inflace v roce 2016 bude pohybovat kolem 1 %.

Dále Česká národní banka prognózuje vývoj kritéria dlouhodobých úrokových sazeb pro rok 2016 na hodnotu 1,2 %. Referenční hodnotu předpovídá na úroveň 3 %.(66)

Ministerstvo financí ČR

Ministerstvo financí předpovídá vývoj inflace i kritéria stejně jako Česká národní banka. To znamená inflace ve výši 1 % a kritérium na úrovni 1,2 % a zároveň referenční hodnotu také na úroveň 3 %.(66)

Lineárním trendem byla vypočtena prognóza pro rok 2016. A to na základě dat z tabulky č. 11. Byly vzaty hodnoty od roku 2013 – 2015. Inflace byla pro toto období 1,4;

0,4 a 0,3 a pro kritérium úrokových sazeb to byly data 2,1; 1,6 a 0,7. Tyto hodnoty byly prodlouženy a byla vypočtena hodnota pro rok 2016, která se rovná 1,7 %.

Zároveň byla vypočtena referenční hodnota, která vycházela z minulých hodnot referenčních a průměru států, které dosahují nejnižší inflaci. Opět se k tomu využila lineární trendová funkce. Výpočet se opíral o hodnoty v období 2013 – 2015. Referenční hodnoty 6,4; 3,8 a 3,6 a hodnoty nejnižších inflací 4,4; 1,8 a 1,6. Referenční hodnota pro rok 2016 následně vyšla ve výši 3 %. To odpovídá předpovězené hodnotě Českou národní bankou.

Ať už podle předpovědi ČNB nebo podle vlastních výpočtů lze dojít k závěru, že kritérium dlouhodobých úrokových sazeb bude plněno v roce 2016 s velkou rezervou. A to proto, že hodnota v roce 2016 se bude pohybovat v rozmezí 1 % – 1,7 %, což je pod referenční hodnotou, která pravděpodobně bude 3 %.

5.4.2 Prognóza kritéria dlouhodobých úrokových sazeb pro rok 2017

Česká národní banka

Česká národní banka prognózuje hodnotu inflace na rok 2017 ve výši 2 %.(91) Dále se podle ČNB bude referenční hodnota pohybovat kolem 3,3 % a zároveň hodnota kritéria dlouhodobých úrokových sazeb pro rok 2017 je ČNB předpovězeno na hodnotu 1,5 %.(66)

Ministerstvo financí ČR

Ministerstvo financí předpokládá, že se referenční hodnota kritéria bude pohybovat ve stejné výši, jako zmiňuje ČNB a to 3,3 %. A zároveň předpokládá hodnotu kritéria na rok 2017 také ve výši 1,5 %. (66)

Dále byl proveden vlastní výpočet referenční hodnoty i hodnoty kritéria pro tento rok. Byl opět proveden lineární trend na základě známých hodnot od roku 2013 – 2016. Hodnoty inflace v tomto období byly 1,4; 0,4; 0,3 a 1 a hodnoty kritéria 2,1; 0,6; 0,7 a 1,7. Tyto hodnoty byly protaženy lineárním trendem a byla zjištěná hodnota pro kritérium dlouhodobých úrokových sazeb v roce 2017 2,7 %.

Výpočet referenční hodnoty byl také proveden lineárním trendem. Byly k tomu využity hodnoty minulých referenčních hodnot, které byly 6,4; 3,8; 3,6 a 3 a hodnoty nejnižších inflací 4,4; 1,8; 1,6 a 1. Hodnoty byly protaženy a byla získaná referenční hodnota 3,3 %.

Podle České národní banky, Ministerstva financí ČR a vlastních výpočtů je patrné, že hodnota kritéria by se měla pohybovat v rozmezí 1,5 – 2,7 %. Referenční hodnota bude pravděpodobně ve výši 3,3 %. Z toho vyplývá, že kritérium by mělo být pravděpodobně plněno s dostatečnou rezervou, protože z uvedeného rozmezí je vidět, že hodnoty jsou stále pod referenční hodnotou.

5.4.3 Prognóza kritéria dlouhodobých úrokových sazeb pro rok 2018

Ministerstvo financí ČR

Ministerstvo předpovídá, že hodnota inflace se v roce 2018 vyšplhá k 1,9 %.(90) Zároveň předpovídá referenční hodnotu kritéria ve výši 3,3 % stejně jako v roce 2017 a hodnota kritéria by mohla být podle ministerstva ve výši 1,8 %. (66)

Česká národní banka

ČNB na rok 2018 předpovídá referenční hodnotu také ve stejné výši jako Ministerstvo financí, tudíž 3,3 % a hodnotu kritéria také ve výši 1,8 %. (66)

Dále podle vlastního výpočtu lineárním trendem byla dosažena hodnota pro kritérium na rok 2018. K výpočtu byly použity opět minulé hodnoty z let 2013 – 2017 kritéria 2,1; 0,6; 0,7; 1,7 a 2,7 a inflace 1,4; 0,4; 0,3; 1 a 2. Výsledkem byla hodnota 2,6 %.

Referenční hodnota byla počítána stejným způsobem, akorát k tomu byly použity minulé referenční hodnoty 6,4; 3,8; 3,6; 3 a 3,3 a hodnoty nejnižších inflací 4,4; 1,8; 1,6; 1 a 1,3. Výslednou referenční hodnotou je hodnota 3,3 %.

Z předpovědi ČNB, Ministerstva financí a vlastních výpočtů je patrné, že hodnota kritéria by se měla pohybovat v rozmezí 1,8 % – 2,6 %. Dále podle zjištěných údajů

a vypočtené referenční hodnoty pro rok 2018 by měla být referenční hodnota ve výš 3,3 %. Hodnota je stejná ať už podle předpovědi orgánů nebo podle vlastního výpočtu.

Z výše uvedených informací je patrné, že hodnota by v roce 2018 měla být plněno opět s dostatečnou rezervou.

5.4.4 Shrnutí

Na základě prognóz České národní banky, Ministerstva financí a dle vlastního výpočtu ať už o vývoji inflace nebo o vývoji samotného kritéria je patrné, že kritérium ve všech letech bude bez komplikací plněno. Je to dáno tím, že hodnoty vypočtené nebo předpovězené pro jednotlivé roky se nachází pod referenční hodnotou.

5.5 Prognóza budoucího vývoje kritéria směnných kurzů pro rok 2016 – 2018

Aby bylo toto kritérium plněno, musí být národní měna minimálně dva roky součástí Mechanismu směnných kurzů II. Předpokladem je, že kurz se bude pohybovat ve flukтуаčním rozpětí $\pm 15\%$ a to bez znehodnocení centrální parity a nadbytečných tlaků na kurz. Jelikož se Česká republika mechanismu směnných kurzů neúčastní, není toto kritérium plněno.

Česká republika by se měla účastnit Mechanismu směnných kurzů II až po docílení vysoké míry ekonomické sladěnosti a po získání dispozic, které umožní v krátké době po vyhodnocení tohoto kritéria euro přijmout.(66)

Na základě zjištěných informací z veřejných zdrojů bylo shledáno, že by si na doporučení České národní banky a Ministerstva financí neměla Česká republika určovat datum, kdy přijme za měnu euro a také by se v roce 2016 neměla snažit o vstup do ERM II. Na rozdíl od minulých let se sice připravenost ČR na euro zlepšila, ale dle ČNB a Ministerstva financí ČR dosud nedošlo k dostačujícímu progresu při tvorbě podmínek pro přijmutí eura.(93)

Podle webových zdrojů bude Česká republika ve střednědobé vyhlídce pro období 2017 - 2018 s velkou pravděpodobností plnit všechna konvergenční kritéria vyjma kritéria

směnných kurzů. Podle informací by k přijetí eura a jeho zavedení měly být potřeba cca 3 roky.(94)

Na základě výše uvedených informací lze říci, že Česká republika toto kritérium nebude plnit v letech 2016 – 2018 a to z toho důvodu, že musí být nejdříve součástí ERM II a to minimálně 2 roky, aby bylo kritérium plněno, ale dle doporučení ČNB a Ministerstva financí by ČR v roce 2016 neměla usilovat o účast v ERM II, tudíž by toto kritérium mohlo být plněno až po roce 2018. Závisí na tom, kdy Česká republika rozhodne, že je vhodná doba vstoupit do ERM II.

6. Závěr

Cílem diplomové práce byla analýza plnění Maastrichtských kritérií Českou republikou v letech 2006 – 2015 a následné prognóza budoucího vývoje v letech 2016 – 2018.

Maastrichtskými kritérii jsou:

- kritérium cenové stability,
- kritérium veřejného dluhu,
- kritérium veřejného deficitu,
- kritérium směnných kurzů,
- kritérium dlouhodobých úrokových sazeb.

Kritérium cenové stability hodnotí výši spotřebitelské inflace, která není vyšší o více jak 1,5 procentního bodu než průměr třech nejlepších zemích v plnění tohoto kritéria. Podle tabulky č. 2 lze říci, že Česká republika v období 2006 – 2015 neplní kritérium pouze v letech 2007, 2008 a 2012, v ostatních letech ano. V roce 2007 a 2008 se kritérium nespĺnilo díky rychlému zvýšení cen potravin a energií a v roce 2012 díky zvýšení nepřímých daní.

Kritérium veřejného dluhu vyžaduje, aby poměr veřejného dluhu k HDP nebyl vyšší jak 60 %. Podle tabulky č. 3 lze říci, že Česká republika v období 2006 – 2015 kritérium plní. Česká republika s plněním tohoto kritéria neměla žádné potíže. Nejvýraznější nárůst byl od roku 2009, kdy hodnota kritéria dosahovala 28,7 % a v roce 2013 se zvýšila na cca 45 %. Důsledkem byly malé tempa růstu skutečného HDP a značné deficity rozpočtů.

Kritérium veřejného deficitu vyžaduje, aby poměr ať už zamýšleného nebo reálného schodku veřejných financí k HDP nebyl vyšší jak 3 %. Podle tabulky č. 4 lze říci, že Česká republika v období 2006 – 2015 plní kritérium v letech 2006, 2007, 2008 a 2013, 2014 a 2015. V ostatních letech kritérium není plněno. Na přelomu 2008 a 2009 došlo k velkému zhoršení a kritérium nebylo splněno.

Kritérium směnných kurzů požaduje, aby měna dané země byla minimálně 2 roky zapojena do kurzového mechanismu ERM II. Toto kritérium není Českou republikou plněno. Aby došlo k plnění ze strany České republiky, musí vstoupit do kurzového mechanismu ERM II.

Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb vyžaduje, aby průměr dlouhodobé nominální úrokové sazby nepřesáhl o více jak 2 procentní body průměrnou úrokovou sazbu tří členských států s nejlepšími výsledky. Toto kritérium je Českou republikou plněno v daném období bez komplikací.

Prognóza budoucího vývoje kritéria cenové stability v letech 2016 – 2018

Jednotlivé organizace předpovídají referenční hodnotu pro toto kritérium v roce 2016 ve výši 2,4 %. Dále odhadují, že na základě inflace, která se bude pohybovat v rozmezí 0,4 % - 1,5 %, by se kritérium v tomto roce mělo pohybovat také. To znamená, že maximální hodnota kritéria bude pravděpodobně 1,5 %, což stále nepřesahuje referenční hodnotu a znamená to, že kritérium cenové stability podle předpovědi organizací bude plněno.

Podle vlastních výpočtů by se hodnota kritéria měla pohybovat cca kolem 1,02 %. Referenční hodnota byla také vypočtena a je na stejné úrovni, jako předpovězená referenční hodnota organizacemi. Z toho je taktéž patrné, že hodnota kritéria cenové stability bude plněna.

V roce 2017 je referenční hodnota předpovězena jak organizacemi, tak vlastním výpočtem na hodnotu 2,7 %. Experti z jednotlivých organizací předpokládají, že se hodnota kritéria v roce 2017 vyšplhá ke 2 %. Tomu odpovídá hodnota z vlastního výpočtu, která vyšla 1,96 %. Opět pravděpodobná maximální hranice hodnoty kritéria nepřesahuje referenční hodnotu, to znamená, že kritérium v roce 2017 bude plněno.

A v roce 2018 se referenční hodnota rovná 2,9 % a to jak na základě prognóz organizací, tak na základě vlastního výpočtu. Opět podle vlastního výpočtu byla prognóza stanovena na hodnotu 1,87 %. Na základě prognóz organizací bylo stanoveno rozmezí, ve kterém by se hodnota pravděpodobně měla pohybovat a to od 1,5 % - 2,5 %. Opět, i kdyby

hodnota dosahovala horní hranice intervalu, tak kritérium cenové stability bude stále plněno.

Prognóza budoucího vývoje kritéria veřejného dluhu v letech 2016 – 2018

Referenční hodnota kritéria veřejného dluhu je pro všechny roky ve výši 60 % HDP. Aby bylo kritérium plněno, nesmí být tato hranice v jednotlivých letech překročena.

V roce 2016 se ať už podle prognóz jednotlivých organizací, tak podle vlastního výpočtu bude pravděpodobně hodnota kritéria pohybovat kolem 40,5 % – 40,9 %. Což znamená, že kritérium bude s velkou pravděpodobností v roce 2016 plněno, protože se prognózované hodnoty pohybují pod nejvyšší přípustnou hranicí 60 %.

V roce 2017 se podle prognóz jednotlivých organizací a dle vlastního výpočtu bude hodnota kritéria veřejného dluhu pohybovat v rozmezí 40,2 % – 40,7 %. Opět lze odvodit, že kritérium bude v roce 2017 plněno bez velkých komplikací a bude se nacházet dosti pod referenční hodnotou.

V roce 2018 byla organizacemi prognózována hodnota kritéria ve výši 40,1 %. Stejně tak podle vlastního výpočtu, který se shodl s organizacemi na hodnotě 40,1 %. Z toho vyplývá, že hodnota je pod referenční hodnotou a kritérium veřejného dluhu bude v roce 2018 plněno opět s dostatečnou rezervou.

Prognóza budoucího vývoje kritéria veřejného deficitu v letech 2016 – 2018

Referenční hodnota tohoto kritéria je pro všechny roky stále 3 % HDP. To znamená, že hodnota tohoto kritéria nesmí tuto hranici překročit, aby bylo plněno.

V roce 2016 podle jednotlivých organizací a zároveň podle vlastního výpočtu se bude úroveň kritéria veřejného deficitu pohybovat v rozmezí 1,9 % - 3 %, z toho vyplývá závěr, že i kdyby kritérium dosahovalo horní hranice určeného rozmezí, bylo by stále plněno, protože nepřekročilo referenční hodnotu.

V roce 2017 je opět stanoven interval, ve kterém se bude pravděpodobně hodnota kritéria nacházet. Opět se vycházelo z informací od orgánů a z vlastního výpočtu. Interval byl

stanoven 2 % - 3 %. Opět je vidět, že když se bude nacházet hodnota kritéria veřejného deficitu v roce 2017 v tomto intervalu, bude kritérium plněno.

V roce 2018 byl interval stanoven ve stejné výši jako v roce 2017. Tedy 2 % - 3 %. Referenční hodnota je neměnná a hodnota kritéria jí nepřekračuje, tudíž se dá opět říci, že kritérium veřejného deficitu pro rok 2018 bude plněno.

Prognóza budoucího vývoje kritéria dlouhodobých úrokových sazeb v letech 2016 – 2018

Na základě zjištěných informací podle jednotlivých organizací a podle vlastních výpočtů bylo zjištěno, že se hodnota kritéria dlouhodobých úrokových sazeb bude pravděpodobně pohybovat v roce 2016 v rozmezí 1 % - 1,7 %. Referenční hodnota byla stanovena také jednotlivými organizacemi ve výši 3 %. Stejně tak byla referenční hodnota vypočtena a odpovídala hodnotě předpovězené organizacemi. Na základě těchto informací lze říci, že kritérium bude plněno, protože i když se bude hodnota kritéria pohybovat při prognózované horní hranici intervalu, bude mít stále dostatečnou rezervu a nepřekročí referenční hodnotu.

Podle prognóz jednotlivých organizací a vypočtené hodnoty se v roce 2017 bude kritérium dlouhodobých úrokových sazeb pohybovat v rozmezí 1,5 % - 2,7 %. Referenční hodnota je předpovězena na hodnotu 3,3 % stejně jako vypočtená referenční hodnota. Opět se dá říci, že na základě prognózovaného intervalu, ve kterém se bude hodnota pravděpodobně nacházet, bude kritérium dlouhodobých úrokových sazeb plněno s dostatečnou rezervou.

A v roce 2018 se opět na základě prognóz organizací a vlastní vypočtené hodnoty stanovilo rozmezí, ve kterém se bude kritérium v tomto roce nacházet. Jedná se o interval 1,8 % - 2,6 %. Referenční hodnota se opět bude pohybovat kolem 3,3 % ať už podle předpovědi organizací nebo podle vlastního výpočtu. Zde také lze říci, že kritérium dlouhodobých úrokových sazeb bude nadále plněno a dostatečně velkou rezervou.

Prognóza budoucího vývoje kritéria směnných kurzů v letech 2016 – 2018

Česká národní banka a Ministerstvo financí ČR však České republice nedoporučuje, aby usilovala o vstup do ERM II ještě v tomto roce. Kritérium směnných kurzů bude plněno v případě, že Česká republika vstoupí do mechanismu směnných kurzů a setrvá v něm minimálně 2 roky.

Z toho lze vyvodit závěr, že Česká republika pravděpodobně v tomto období stále nebude plnit kritérium směnných kurzů.

Posledním cílem diplomové práce bylo zjištění výhod a nevýhod, které přinese společná měna Euro.

Mezi výhody lze zařadit odstranění kurzového rizika v oblasti eurozóny, při výměně měn se nebudou muset platit poplatky, budou ulehčené obchodní transakce a také cestování a lepší se cenová přehlednost.

Nevýhodou společné měny, která plyne z přijetí Eura před tím, než je na to ekonomika připravená, je možnost ztráty nezávislé měnové politiky, to znamená, že země nemůže odpovídat na změny, které se týkají ekonomických podmínek pomocí měnového kurzu či úrokové sazby.

7. Zdroje

- (1) FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ. *Evropská unie*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. ISBN 978-80-7325-180-2.
- (2) Základní informace o EU. *Evropská unie* [online]. 2015 [cit. 2015-10-16]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/facts-figures/administration/index_cs.htm
- (3) Jak funguje Evropská unie. *Evropská unie: Symboly EU*. [online]. 5.8.2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/basic-information/symbols/index_cs.htm
- (4) DUŠEK, Jiří. *Historie a organizace Evropské unie*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. ISBN 978-80-86708-95-9.
- (5) VAŇKOVÁ, Kateřina. Jaké jsou hlavní cíle EU. *Mezinárodní organizace*. [online]. 30.10.2015 [cit. 2015-10-30]. Dostupné z: <http://www.mezinarodni-organizace.wz.cz/eu/hlavni-cile-eu/hlavni-cile-eu.html>
- (6) MACH, Petr, Ivan PILIP a Milan ŽÁK (ed.). *Evropská unie*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2011. ISBN 978-80-86730-72-1.
- (7) OECD. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. ©2013-2015 [cit. 2015-10-16]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/organizace-pro-ekonomickou-spolupraci-a-rozvoj-oecd>
- (8) Historie EU. *Euroskop* [online]. ©2005-2015 [cit. 2015-10-16]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9021/sekce/zakladni-data-o-eu/>
- (9) *Rada Evropy* [online]. 2015 [cit. 2015-10-16]. Dostupné z: <http://www.radaevropy.cz/>
- (10) Fakta o EU. *Euroskop*. [online]. © 2005-2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8917/sekce/zakladajici-smlouvy/>
- (11) Evropské společenství uhlí a oceli. *Business center.cz*. [online]. © 1998 – 2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pojmy/p1748-evropske-spolocenstvi-uhli-a-oceli.aspx>
- (12) VÁCLAVÍKOVÁ, Anna. *Evropská unie*. Opava: Optys, 2008. ISBN 978-80-85819-70-0.
- (13) Smlouva o založení Euratomu. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost*. [online]. [2015] [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <https://www.sujb.cz/evropska-unie/pravni-predpisy-eu/smlouva-o-zalozeni-euratomu/>
- (14) Europa. *EUR-Lex: Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii (Euratom)*. [online]. 19.10.2007 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV:xy0024>

- (15) Europa. *EUR-Lex: Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství, Smlouva o EHS – původní znění (nekonsolidovaná verze)*. [online]. 26.10.2010 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV:xy0023>
- (16) KUČEROVÁ, Irah. *Ekonomiky členských států Evropské unie*. Praha: Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0650-X.
- (17) Fakta o EU. *Euroskop*. [online]. © 2005-2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/286/sekce/ch-j/>
- (18) Europa. *EUR-Lex: Maastrichtská smlouva o Evropské unii*. [online]. 15.10.2010 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV:xy0026>
- (19) Jak funguje Evropská unie. *Evropská unie*. [online]. 19.8.2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/index_cs.htm
- (20) Právo EU. *Evropská unie*. [online]. 18.8.2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: http://europa.eu/eu-law/decision-making/treaties/index_cs.htm
- (21) Reforma evropských institucí. *Euractiv.cz*. [online]. © 2004-2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/evropske-institute/link-dossier/reforma-evropskych-instituci>
- (22) HORA, Karel, Libor NEDOROST a Eva LUKÁŠKOVÁ. *Evropská unie I: Historie, instituce, vnitřní trh*. První. Zlín: Univerzita Tomáše Bati, 2010. ISBN 978-80-7318-928-0.
- (23) Agenda EU na MV – Lisabonská smlouva. *Ministerstvo vnitra České republiky*. [online]. © 2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/agenda-eu-na-mv-lisabonska-smlouva.aspx>
- (24) 40 let rozšiřování EU. *Jak se EU rozšiřovala*. [online]. [2015] [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/external/html/euenlargement/default_cs.htm
- (25) WARLEIGH, Alex. *European Union*. První. USA: Routledge, 2004. ISBN 0-415-30331-1.
- (26) BURGI, Štefan a Emília PRIBIŠOVÁ. *Ekonomika Evropské unie I*. První. Brno: Vysoká škola Karla Engliše, a. s., 2011. ISBN 978-80-86710-44-0.
- (27) Jak funguje Evropská unie. *Evropská unie: Orgány, instituce a ostatní subjekty EU*. [online]. 15.9.2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/index_cs.htm
- (28) CIHELKOVÁ, Eva a Jaroslav JAKŠ. *Evropská integrace – Evropská unie*. Praha: Oeconomica, 2004. ISBN 80-245-0854-0.

- (29) TOMŠÍK, Karel. *Evropská integrace a environmentální ekonomika*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2009. ISBN 978-80-213-1977-6.
- (30) Jak funguje Evropská unie. *Evropská unie: Evropský parlament*. [online]. 10.9.2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-parliament/index_cs.htm
- (31) Instituce EU. *Euroskop: Evropský parlament*. [online]. © 2005-2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/92/sekce/evropsky-parlament/>
- (32) Organizace. *Evropský parlament*. [online]. [2015] [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/20150201PVL00010/Organizace-a-%C4%8Dinnost>
- (33) Předseda EP. *Evropský parlament*. [online]. 1.7.2014 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/cs/vasi_poslanci/predseda_ep.html;jsessionid=EDD98C8E62A2B4BB0A78A1445A84AE1A
- (34) BALDWIN, Richard a Charles WYPLOSZ. *Ekonomie Evropské integrace*. Praha: Grada Publishing, a. s., 2008. ISBN 978-80-247-1807-1.
- (35) Jak funguje Evropská unie. *Evropská unie: Evropská rada*. [online]. 3.7.2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-council/index_cs.htm
- (36) Jak funguje Evropská unie. *Evropská unie: Rada Evropské unie*. [online]. 3.7.2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/council-eu/index_cs.htm
- (37) Instituce EU. *Euroskop: Rada EU*. [online]. © 2005-2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/98/sekce/rada-evropske-unie/>
- (38) Předsednictví v Radě EU v základních bodech. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*. [online]. © 2013 – 2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/predsednictvi-v-rade-evropske-unie-v-zakladnich-bodech>
- (39) Fakta o EU. *Euroskop: Instituce EU*. [online]. © 2005-2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/98/sekce/rada-evropske-unie/>
- (40) Jak funguje Evropská unie. *Evropská unie: Evropská komise*. [online]. 3.7.2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-commission/index_cs.htm
- (41) Instituce EU. *Euroskop: Evropská komise*. [online]. © 2005-2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/109/sekce/evropska-komise/>

- (42) Rejstřík postupů projednávání ve výborech. *Evropská komise*. [online]. [2008] [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/transparency/regcomitology/index.cfm?do=FAQ.FAQ&CLX=cs>
- (43) Instituce EU. *Euroskop: Evropský soudní dvůr*. [online]. © 2005-2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/101/sekce/evropsky-soudni-dvur/>
- (44) Orgán. *CVRIA*. [online]. [2015] [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_6999/
- (45) Instituce EU. *Euroskop: Tribunál*. [online]. © 2005-2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/102/sekce/tribunal>
- (46) Orgán. *CVRIA: Tribunál*. [online]. [2015] [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7033/
- (47) Instituce EU. *Euroskop: Soud pro veřejnou službu*. [online]. © 2005-2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/103/sekce/soud-pro-verejnou-sluzbu/>
- (48) Evropské právo. *Euractiv.cz: Soud pro veřejnou službu*. [online]. © 2004-2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/evropske-pravo/clanek/soud-pro-verejnou-slubu--nov-soudn-orgn-eu>
- (49) Instituce EU. *Euroskop: Evropský účetní dvůr*. [online]. © 2005-2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/832/sekce/evropsky-ucetni-dvur/>
- (50) Jak funguje Evropská unie. *Evropská unie: Evropský účetní dvůr*. [online]. 3.7.2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-auditors/index_cs.htm
- (51) Hospodářské a finanční věci. *Evropská komise: Hospodářská a měnová unie*. [online]. 22.8.2014 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/emu/index_cs.htm
- (52) Hospodářská a měnová unie. *Euroskop*. [online]. © 2005-2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/674/sekce/hospodarska-a-menova-unie/>
- (53) Hospodářská a měnová unie. *Evropská centrální banka*. [online]. © 2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/ecb/history/emu/html/index.cs.html>
- (54) ŠÍŠKOVÁ, Naděžda. *Evropské právo 2: Jednotný vnitřní trh*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. ISBN 978-80-7357-949-4.
- (55) Eurozóna. *Ministerstvo financí Česká republika*. [online]. © 2013 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurozona>
- (56) Fakta o EU. *Euroskop: Rozšiřování Eurozóny*. [online]. © 2005-2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/744/sekce/aktualni-stav/>

- (57) MULHEARN, Chris a Howard VANE. *The Euro*. Massachusetts: Edward Elgar Publishing, 2008. ISBN 978 1 84720 051 8.
- (58) Euro. *Peníze.cz*. [online]. © 2000 – 2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/kurzy-men/6596-euro>
- (59) LOUŽEK, Marek (ed.). *Maastrichtská smlouva patnáct let poté*. První. Praha: Centrum pro ekonomiku a politiku, 2007. ISBN 978-80-86547-81-7.
- (60) Euro. *Evropská komise*. [online]. 3.8.2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/index_cs.htm
- (61) Euro – obecné dotazy veřejnosti. *Česká národní banka*. [online]. © 2003-2015 [cit. 2015-09-24]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/faq/euro_obecne_dotazy.html
- (62) Maastrichtská kritéria. *Ministerstvo financí Česká republika*. [online]. © 2013 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurozona/maastrichtska-kriteria>
- (63) Kritéria konvergence. *Česká národní banka*. [online]. © 2003-2015 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/mezinarodni_vztahy/cr_eu_integrace/eu_integrace_04.html
- (64) SOLDÁNOVÁ, Jarmila (překl.). *Maastrichtská smlouva*. První. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 1992. ISBN 80-901301-1-9.
- (65) Kritérium cenové stability. *Ministerstvo financí Česká republika*. [online]. 4.2.2016 [cit. 2016-02-04]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-cenove-stability>
- (66) Plnění Maastrichtských kritérií. *Ministerstvo financí Česká republika*. [online]. 4.2.2016 [cit. 2016-02-04]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy/plneni-maastrichtskych-kriterii>
- (67) Kritérium veřejného dluhu. *Ministerstvo financí Česká republika*. [online]. 4.2.2016 [cit. 2016-02-04]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-verejneho-dluhu>
- (68) Kritérium veřejného deficitu. *Ministerstvo financí Česká republika*. [online]. 4.2.2016 [cit. 2016-02-04]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-verejneho-deficitu>
- (69) Kritérium směnného kurzu. *Ministerstvo financí Česká republika*. [online]. 4.2.2016 [cit. 2016-02-04]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-smenneho-kurzu>
- (70) Graf EUR/Kč, ČNB, grafy kurzů měn. *KurzyCZ*. [online]. 9.2.2016 [cit. 2016-02-09]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/kurzy-men/grafy/nr/CZK-EUR/od-4.1.1993/>

- (71) Kritérium úrokových sazeb. *Ministerstvo financí Česká republika*. [online]. 4.2.2016 [cit. 2016-02-04]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-urokovych-sazeb>
- (72) Evropská unie. Vlajky států. [online]. 4.2.2016 [cit. 2016-02-04]. Dostupné z: <http://www.vlajky-statu.cz/dalsi-vlajky/evropska-unie-221.htm>
- (73) Evropská unie. Europa. [online]. 4.2.2016 [cit. 2016-02-04]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/basic-information/symbols/europe-day/index_cs.htm
- (74) Symboly EÚ. *Europskaunia*. [online]. 4.2.2016 [cit. 2016-02-04]. Dostupné z: http://www.euopskaunia.sk/symboly_eu
- (75) Maastrichtský chrám dle Lisabonské smlouvy. Společné politiky a Lisabonská smlouva. [online]. 4.2.2016 [cit. 2016-02-04]. Dostupné z: http://eurion.cz/lisabon/kurz/index_L_03_05_07.htm
- (76) Schémata rozhodovacích procesů. Euroskop. [online]. 4.2.2016 [cit. 2016-02-04]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8903/sekce/schemata-rozhodovacich-procesu/>
- (77) Předsednictví v Radě EU. Euroskop. [online]. 4.2.2016 [cit. 2016-02-04]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9033/sekce/predsednictvi-v-rade-eu/>
- (78) Mapa Eurozóny 1995-2015. Evropská centrální banka. [online]. 4.2.2016 [cit. 2016-02-04]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/euro/intro/html/map.cs.html>
- (79) Vývoj inflace v ČR. *Číselník*. [online]. 10.3.2016 [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: http://ciselnik.artega.cz/vyvoj_inflace_cr.php
- (80) Co je to inflace. Česká národní banka. [online]. 12.3.2016 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/faq/co_to_je_inflace.html
- (81) Fundamentální analýza. *Investujeme.cz*. [online]. 12.3.2016 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://investice.finance.cz/zpravy/finance/273472-fundamentalni-analyza-slozita-ale-nezbytna/>
- (82) Míra inflace v ČR v lednu 2016. Český statistický úřad. [online]. 12.3.2016 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/x/mira-inflace-v-cr-v-lednu-2016>
- (83) Míra inflace v ČR v únoru 2016. Český statistický úřad. [online]. 12.3.2016 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/x/mira-inflace-v-cr-v-unoru-2016>
- (84) Prognóza ekonomiky ČNB únor 2016. *Finance*. [online]. 12.3.2016 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://finance.celkove.cz/clanek/prognoza-ekonomiky-cnb-unor-2016>
- (85) Makroekonomická predikce – leden 2016. *Ministerstvo financí Česká republika*. [online]. 12.3.2016 [cit. 2016-03-12].

Dostupné z:<http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/makroekonomicka-predikce/2016/makroekonomicka-predikce-leden-2016-23826>

(86) Česká republika. Evropská komise. [online]. 12.3.2016 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z:http://ec.europa.eu/economy_finance/eu/countries/czech_republic_cs.htm

(87) ČBA prognózy. Česká bankovní asociace. [online]. 12.3.2016 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <https://www.czech-ba.cz/bankovni-sektor/cba-prognozy>

(88) Vývoj míry inflace v roce 2015 a její prognóza na rok 2016. Odborový svaz státních orgánů a organizací. [online]. 12.3.2016 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z:<http://statorg.cmkos.cz/starsi.php>

(89) Prognóza vybraných makroekonomických ukazatelů. Ministerstvo práce a sociálních věcí. [online]. 15.3.2016 [cit. 2016-03-15]. Dostupné z:<http://www.mpsv.cz/cs/869>

(90) 40. Kolokvium – průzkum prognóz makroekonomického vývoje ČR (2015–2018). Ministerstvo financí Česká republika. [online]. 15.3.2016 [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/makroekonomicka-predikce/2015/40-kolokvium-pruzkum-prognoz-makroekono-23314>

(91) Tiskové zprávy ČNB. Česká národní banka. [online]. 15.3.2016 [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2016/20160212_zoi.html

(92) Zprávy z burzy. Fio banka. [online]. 15.3.2016 [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <http://www.fio.cz/zpravodajstvi/zpravy-z-burzy/159675-ecb-zvysila-vyhled-ekonomiky-eurozony-letos-ocekava-rust-hdp-o-1-5>

(93) Tiskové zprávy. Ministerstvo financí České republiky. [online]. 15.3.2016 [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2015/mf-a-cnb-doporucily-termin-prijeti-eura-23404>

(94) Euroskop. Analýzy. [online]. 15.3.2016 [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9047/26867/clanek/jak-se-ne-zavadi-euro-v-cr/>

(95) Cílování inflace v ČR. Česká národní banka. [online]. 21.3.2016 [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/menova_politika/cilovani.html

(96) Aktuální prognóza ČNB. Česká národní banka. [online]. 21.3.2016 [cit. 2016-03-21]. Dostupné z:https://www.cnb.cz/cs/menova_politika/prognoza/index.html?cnb_css=true

(97) Konvergenční program. Ministerstvo financí České republiky. [online]. 21.3.2016 [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/pristoupeni-cr-k-eurozone/konvergenčni-program>

- (98) Evropská hospodářská prognóza. Evropská komise. [online]. 21.3.2016 [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/economy_finance/explained/economies_of_europe/european_economic_outlook/index_cs.htm
- (99) Tisková zpráva. EY. [online]. 21.3.2016 [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: http://www.ey.com/CZ/cs/Newsroom/News-releases/2014_Odhad-rustu-HDP-Ceske-republiky-pro-letosni-rok-zustava-na-2-6
- (100) HDP. Finance. [online]. 22.3.2016 [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/makrodata-eu/hdp/statistiky/vyvoj-hdp/>
- (101) Data a analýzy. Centrum nezávislé investice. [online]. 23.3.2016 [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: <http://www.cninp.cz/?cat=4>
- (102) Profit. Euro.e15. [online]. 23.3.2016 [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: <http://euro.e15.cz/profit/pravice-nebo-levice-my-vsichni-898163>
- (103) Události. KSČM. [online]. 23.3.2016 [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: <http://mskraj.kscm.cz/article.asp?thema=5386&item=58556>